

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI

**ZİHİN ENGELLİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM
UYGULAMASI DERSİNDE KARŞILAŞILAN
GÜÇLÜKLERİN ÖĞRETMEN ADAYLARI AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU

Hazırlayan
Bekir BURAL

Konya–2010

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Bekir BURAL		
	Numarası	065219001005		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Özel Eğitim/ Özel Eğitim		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans x	Doktora	☐
	Tezin Adı	ZİHİN ENGELLİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM UYGULAMASI DERSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN ÖĞRETMEN ADAYLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)		

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığımı bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Bekir BURAL
	Numarası	065219001005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Özel Eğitim/ Özel Eğitim
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU
Tezin Adı	ZİHİN ENGELLİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM UYGULAMASI DERSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN ÖĞRETMEN ADAYLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “*Zihin Engelliler Öğretmenliği Öğretim Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Güçlüklerin Öğretmen Adayları Açısından Değerlendirilmesi (Konya İli Örneği)*” başlıklı bu çalışma 15/10/2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU	Danışman	
Doç. Dr. Hakan SARI	Üye	
Dr. Yahya ÇIKILI	Üye	

ÖNSÖZ

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine hazırlanmaları sürecinde hem teorik bilgi yükleme, hem kültürlenme hem de okullarda öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları, mesleklerini icra etme sürecinde çok işlerine yarayacaktır. Bu yüzden kaliteli ve verimli bir eğitim için öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu süreçte de öğretmen adayları bir takım güçlüklerle karşılaşacaktır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları güçlüklerin neler olabileceği düşüncesi bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanarak karşılaşılan güçlükler hakkında bilgi toplanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın her sürecinde yardım ve desteklerini esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU'na, hocalarım Doç. Dr. Hakan SARI, Dr. Yahya ÇIKILI ve Dr. Bülent DİLMAÇ'a çok teşekkür eder saygılarımı sunarım. Meslektaşlarım Süleyman ARSLANTAŞ ve Fatih KOÇAK'a ayrıca teşekkürü bir borç bilirim. Araştırma sürecinde görüşme yoluyla bilgi toplamama yardım eden ve değerli zamanlarını benimle paylaşan Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencilerine de ayrıca teşekkür ederim.

Yüksek Lisans tezi süresince maddi ve manevi desteğini hiç eksik etmeyen biricik anneme, babama, çalışmalarım sırasında yalnız bıraktığım ama fedakârlığı ve şefkati ile her an yanımda olan sevgili eşim Ayşenur'a teşekkürlerimi bir borç biliyorum. Ayrıca 4 yaşını dolduran sevgili oğlum Ahmet Talha'ya en içten sevgilerimi sunuyorum. Sevgi ve saygılarımla...

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Bekir BURAL
	Numarası	065219001005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Özel Eğitim/ Özel Eğitim
	Programı	Tezli Yüksek Lisans x Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU
Tezin Adı	ZİHİN ENGELLİLER ÖĞRETMENLİĞİ ÖĞRETİM UYGULAMASI DERSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN ÖĞRETMEN ADAYLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)	

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, zihin engelliler sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin öğretim uygulaması dersinde karşılaştıkları güçlükleri öğretmen adayları açısından değerlendirmektir. Bu amaçla 2009–2010 öğretim yılında Konya ili merkezinde bulunan 7 resmi ilköğretim okulunda ve 1 eğitim uygulama okulunda staj yapan 38 son sınıf öğrencisi ile görüşülmüştür. Araştırmada veriler, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan yararlanılarak elde edilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve verilerin transkriptleri ‘İçerik Analizi’ yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, görüşme yapılan öğretmen adayları uygulama öğretmenlerinin kendilerine yeterince rehberlik etmediklerini, aday öğretmenlere okul ve sınıf içi kuralların açıklanmasında ve bilgilendirilmelerinde, öğretim hizmetlerinin yürütülmesi ve bilgi paylaşımında aksaklıklar yaşandığını belirtmişlerdir. Derslerin planlanmasında çoğunlukla uygulama öğretmenleri ile öğretmen adaylarının büyük bir uyum içinde olmalarına rağmen bazı aday öğretmenlerin uygulama öğretmenlerinin yapması gereken planları da yapmak

zorunda kaldıkları belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının yönerge sunmada ve tepki almada hem uygulama hem de teorik alanda yetiştirilme konusunda bilgi eksikliklerinin olduğunu, yarıya yakın kısmının, uygulama öğretmeni ile iletişimde güçlükler yaşadıklarını, okul ve sınıflarda büyük oranda eğitim materyali eksiklikleri bulunduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Öğretmen Adayı, Uygulama Öğretmeni, Uygulama Okulu, Öğretmenlik Uygulaması.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Bekir BURAL		
	Numarası	065219001005		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Özel Eğitim		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	x	Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU		
Tezin İngilizce Adı	THE EVALUATION OF DIFFICULTIES EXPERIENCED BY THE STUDENT TEACHERS WHO ARE IN THE TEACHING PRACTICE IN THE SCHOOL OF EDUCABLE INTELLECTUAL DISABILITIES (KONYA SAMPLE)			

ABSTRACT

The aim of this research is to evaluate the difficulties experienced by the last year students who are enrolled in Special Education Department –Division of Educating Intellectual Disabilities in teaching application courses from the perspectives of student teachers. For this reason, in the academic year 2009-2010, thirty eight (38) last year students, training in seven (7) primary schools and in the school for the Educable mentally retarded situated in the center of Konya city were interviewed. In the survey, data were obtained with the semi structured interviews. The interviews were recorded with the tape recorder and the data transcripts were analyzed with the help of content analysis method.

According to the research findings, the interviewed teachers stated that their supervisor teachers did not guide them sufficiently, and they experienced defects in explaining and instructing school and classroom rules, and in practice of training

activities and sharing information with others. It was stated that although supervisor teachers and student teachers were in a great consistency in planning courses, some student teachers had to prepare the plans supervisor teachers were obliged to preparing them. The student teachers stated that beyond application in the theory they had defects in presenting instructions and getting response, nearly half of the student teachers had problems in interacting with supervisor teachers, and the student teachers said that there were a large amount of material deficiencies in schools and classrooms.

Keywords: Student Teachers, Supervisor Teachers, Practicing School, Teaching Practice.

KISALTMALAR LİSTESİ

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

İ.Ö.O: İlköğretim Okulu

OÇEM: Otistik Çocuk Eğitim Merkezi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:	Uygulama Sürecindeki Kurumlar.....	16
Tablo 2:	Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Öğretmenliği Lisans Programı Dersleri ve Kredileri.....	20
Tablo 3:	Okul ve sınıf içi kuralları yönünden öğretmen rehberlik hizmeti ile ilgili görüşlerinin dağılımı.....	30
Tablo 4:	Öğretim hizmetlerinin yürütülmesi yönünden öğretmen rehberlik hizmeti ile ilgili görüşlerinin dağılımı.....	31
Tablo 5:	Bilgi paylaşımı ve aktarımı yönünden öğretmen rehberlik hizmeti ile ilgili görüşlerinin dağılımı.....	32
Tablo 6:	Etkinliğe katılma ve etkinliği sürdürme ile ilgili görüşlerin dağılımı.....	33
Tablo 7:	Yönergeleri sunma ve tepki alma ile ilgili güçlüklerle ilgili görüşlerin Dağılımı.....	34
Tablo 8:	Olumsuzlukları yönetme ve davranışları değerlendirmedeki güçlüklerle ilgili görüşlerin dağılımı.....	35
Tablo 9:	Uygulama öğretmeninizin, yürüteceğiniz dersi planlama ile ilgili davranışları açısından görüşlerin dağılımı.....	37
Tablo 10:	Uygulama öğretmeni ile İletişim ve etkileşim hakkındaki görüşlerin dağılımı.....	38
Tablo 11:	Uygulama öğretmenin, uygun materyal tasarımı ve kullanımı ile ilgili görüşlerin dağılımı.....	39
Tablo 12:	Uygulama okulunda materyal açısından karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşlerin dağılımı.....	40
Tablo 13:	Uygulama okulunda, okulun fiziki durumu açısından karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşlerin dağılımı.....	40
Tablo 14:	Uygulama okulunda, okula ulaşım açısından karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşlerin dağılımı.....	41

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
BÖLÜM 1.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Sayıtlar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
BÖLÜM 2.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Öğretmenlik Mesleği.....	7
2.2. Öğretmenlik Mesleğinin Temel Özellikleri.....	9
2.3. Öğretmen Nitelikleri.....	10
2.4. Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi.....	10
2.5. Özel Eğitim Okullarının Tarihsel Gelişimi.....	12
2.6. Öğretmenlik Uygulamaları.....	13
2.6.1. Öğretmenlik Uygulamasının Zamanı, Süresi ve Yeri.....	15
2.6.2. Uygulamada Yer Alan Kişiler.....	16
2.6.3. Bir Okulun, Okullardaki Uygulama Çalışmalarında İşbirliği Yapılan Okul Olabilmesi için Sahip Olması Gereken Özellikleri.....	17
2.7. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Okullar.....	17

2.8. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Öğretim Uygulaması I ve II Okulları.....	18
2.9. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü Lisans Programı Dersleri.....	20
2.10. Öğretmenlik Uygulama Dersleri.....	21
2.11. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	23
BÖLÜM 3.....	26
YÖNTEM.....	26
3.1. Yöntem.....	26
3.2. Çalışma Grubu.....	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	27
3.5. Verilerin Analizi.....	28
BÖLÜM 4.....	30
BULGULAR.....	30
BÖLÜM 5.....	42
TARTIŞMA VE YORUM.....	42
BÖLÜM 6.....	47
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	47
KAYNAKÇA.....	48
EKLER.....	59

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1.1. Problem

Günümüzde her alanda yaşanmakta olan gelişmelere bireylerin uyum sağlayabilmesi için eğitime düşen büyük görev, eğitim sistemlerine verilen önemi arttırmaktadır. Özellikle bilim ve teknolojiye ortaya çıkan gelişmeler insanlığa yeni ufuklar açmıştır. Bilgi, iletişim, bilgisayar teknolojisindeki yenilikler insan yaşamını farklılaştırarak yeni boyutlar kazandırmıştır. Değişim ve gelişimin hem maddi hem manevi boyutunda rol oynayan faktör nitelikli insan gücüdür. Bu bağlamda eğitim olgusu ön plana çıkmaktadır (Tuğluk, 2007).

Eğitim insanlığın var oluşundan bu yana süregelen vazgeçilmez bir olgudur. Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1973; Alkan, Deryakulu ve Şimşek, 1995; Tekin, 1993). Eğitim; en genel anlamıyla, insanları belirli amaçlara göre yetiştirme sürecidir (Şirin ve Cesur, 2008). Eğitim; bireyin yaşadığı toplumda uygulama değeri olan yetenek yöneliş ve diğer davranış örüntülerini kazandığı süreçler toplamıdır (Demirel ve Kaya, 2003).

Her milletin kendine özgü bir eğitim sistemi vardır. Bu sistem, o toplumun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik değerlerine bağlı olarak kurulur ve geliştirilir. Yani her eğitim sistemi ait olduğu toplumun değer yargılarını yansıtmak ve toplumun eğitimden beklentilerini de gerçekleştirmek yükümlüğündedir. Toplumun eğitimden beklediği görevleri yerine getirmede en önemli faktör öğretmen faktörüdür (Erçetin ve Tozlu, 2006). Öğretmen eğitim sürecinde anahtar rol oynar (Oral ve Dağlı, 1999). Bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenler başrolü oynamaktadır. Öğretmenler toplumların gerçek mimarları ve insan kişiliğini şekillendiren sanatkarlarıdır (Eskicumalı, 2002).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda öğretmenlik ‘özel bir ihtisas mesleği’ olarak tanımlanmaktadır (Sulak, Pilten, Doğan ve Sulak, 2009). 1973’te

çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. ve 45. maddelerinde öğretmenlik mesleğinin güçlendirilmesi ve öğretmenlerin daha iyi yetiştirilmesi için şu hükümler yer almıştır:

A- Öğretmenlik özel bir ihtisas mesleğidir.

B-Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi ile sağlanır.

C- Hangi derece ve türdeki eğitim, öğretim, teftiş ve yönetim görevlerine, hangi seviye ve alanda öğrenim görmüş olanların ne gibi şartlarda seçilebilecekleri yönetmelikle düzenlenir (Yılmaz, 2002).

Sullivan ve McDonough (2002) öğretmenleri, eğitimde iyi yönde gelişmenin baş mimarları olduğunu belirtmiştir. Öğretmen, öğretimi yöneten ve hem öğretimin hem de öğrencinin değerlendirmesini yapan kişidir (Bircan, 2003).

Bir toplumda eğitimin en genel amacı o toplumun bireylerini topluma faydalı hale getirmektir. Bu amaca uygun olarak bireyin yetişmesine canlı cansız elemanlarıyla tüm çevre etki yapar. Bu çevre kavramı içine bireyin ilişkili olduğu aile kurumu başta olmak üzere iktisadi, siyasi, kültürel ve benzeri kurumlar katılır. Ancak bu kurumlar içinde çocuğun yetişmesinden resmen sorumlu olanı eğitim kurumu, yani okuldur. O halde çocuğun eğitiminden resmen sorumlu olan kişi de öğretmendir (Küçükahmet, 1999). Türk toplumunun çağın hızla gelişen ve değişen ortamına cevap verebilecek nitelikte bir eğitime ve çağın gerektirdiği yeterliliklere sahip insanlar yetiştirebilecek kapasitede, çok iyi eğitim almış öğretmenlere ihtiyacı vardır. Çünkü öğretmen eğitimin temel ögesidir ve bir ülkenin gücü, geleceği ve görünümü öğretmenin yeteneğine ve başarısına bağlıdır. Ülke geleceğini teslim alacak çocukların, hak ettikleri yarınlarla karşılaşmaları için öncelikle onlara şekil verecek olan öğretmenlerin etkin ve verimli olmaları sağlanmalıdır (Hergüner, Arslan ve Dündar, 2002).

Öğretmen öğrenci ile devamlı etkileşim halinde olan, programı uygulayan, araç-gereci kullanan, ölçme ve değerlendirmeyi yapan kişidir. Öğretmen eğitimi bu nedenlerle son derece önem taşımaktadır (Gürkan, 1991). Bu yüzden kaliteli ve verimli bir eğitim için öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu bilgi çağında öğrencileri başarılı kılacak donanıma sahip olarak yetiştirmek öğretmenin

temel görevi olduğundan bu görevini başarıyla gerçekleştirebilecek kapasitede yetiştirilmesi gerekmektedir (Sağlam ve Sağlam, 2004).

Eğitimin üç temel ögesi öğretmen, öğrenci ve eğitim programlarıdır (Gündüzalp, 2003). Eğitim kurumlarının amaçlarına uygun işlevlerini yerine getirebilmeleri, bu üç ögenin uyumlu bir bütünlük oluşturmalarına bağlı görünmektedir. Eğitimin sistematik bütünlüğü içinde ‘öğretmen’ ögesi, kuşkusuz diğer öğeleri daha fazla etkileme gücüne sahip, stratejik bir nitelik göstermektedir. Çünkü bir eğitim sisteminin üreteceği hizmet, elbette o sistemi işletecek personelin niteliğinin üzerinde gerçekleşmeyecektir (Çelik, 1998). Bu yüzden eğitimin niteliğini ve kalitesini artırmak için öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde iyi yetiştirilmeleri gerekmektedir (Şişman, 2004). Öğretmenler, öğrencilerin çok çeşitlenmiş bilgi ve kaynaklarından sağladığı bilgilerin ve etkilerin analiz ve seçimini yapabilecek mesleki yeterlilikleri olan kişilerdir. Bununla birlikte artık sadece bilgi kazandıran kimseler değil aynı zamanda bilgilerini tutuma dönüştürmüş model alınması gereken bireylerdir. Öğretmen eğitiminden sorumlu çevrelerin bunun bilincinde olmaları ve zaman kaybetmeden gerekli önlemleri alarak uygulamalıdır (Yılman, 2006). Nitelikli insanları yetiştirenler öğretmenler olduğuna göre; öğretmen yetiştirme olayı üzerinde titizlikle durulmalı ve gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (Cansaran, İdil ve Kalkan, 2006).

İstenilen bir şekilde öğretmen yetiştirmek eskiden beri tartışılan bir konu olmuştur. Türkiye’de cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren öğretmen yetiştirme hususunda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Hala öğretmen yetiştirme ile ilgili bazı problemlerin olduğu söylenebilir (Şişman ve Acat, 2003). Bu problemlerin en önemlilerinden birisi, aday öğretmenlerin yetişmesinde önemli rol oynayan uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının nasıl yetiştirileceği yönünde deneyim ve bilgilerinin istenilen seviyede olmadığıdır (Demircioğlu, 2003).

Öğretmenlik uygulaması, hizmet öncesi öğretmen yetiştirmede vazgeçilmez deneyimlerden biridir ve öğretmen olma yolunda son sınıf öğrencilerinin öğretmenliğe doğru giden süreçte bir ön çalışmasıdır. Bu nedenle 1998 yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılanmasında Okul Deneyimi I ve II’den sonra öğretmen adaylarının fakülte okul işbirliği çerçevesinde okullarda yaptıkları son çalışma olarak eğitim programının bir parçası haline gelmiştir (Paker, 2008).

Öğretmenlik uygulaması sırasında, öğretmen adayı, gelecekte üstleneceği öğretmenlik rolüne hazırlanmak için çaba göstermektedir. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının meslek yaşamları süresince yararlanacakları ilk deneyimlerini kazanmaları açısından önemli bir dönem olarak görülebilir (Oral ve Dağlı, 1999).

Bu açıdan yola çıkarak, bu araştırmanın temel amacı zihin engelliler bölümü son sınıf öğrencilerinin öğretim uygulaması I ve II dersinde karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesine yöneliktir.

Bu çalışmanın problemi ‘Zihin Engelliler Öğretmenliği Öğretim Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Güçlüklerin Öğretmen Adayları Açısından Değerlendirilmesi’ olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, zihin engelliler öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin öğretim uygulaması dersinde karşılaştıkları güçlükleri belirlemektir. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıda alt amaçlar geliştirilmiştir.

1. Öğretim Uygulaması dersini alan zihin engelliler öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin uygulama okulunda yürütülen rehberlik hizmetleri ile ilgili karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

2. Öğretim Uygulaması dersini alan zihin engelliler öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin uygulama okulunda uygulama çalışmalarını yürütürken öğrencilerle ilgili karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

3. Öğretim Uygulaması dersini alan zihin engelliler öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin uygulama okulunda görevli uygulama öğretmeni ile ilgili karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

4. Öğretim Uygulaması dersini alan zihin engelliler öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencilerinin uygulama okulu ile ilgili karşılaştıkları güçlükler nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim-öğretim sürecinde öğretmen eğitimi, eğitim sisteminin temeli niteliği taşımaktadır. Bütün mesleklerdeki insanları yetiştiren öğretmenlerdir. Bu yüzden öğretmenlerin yetiştirilmesinde daha bilinçli ve özenli davranmak gerektiği düşünülebilir. Öğretmenlik uygulaması dersi öğretmen adaylarının eğitimi açısından

büyük önem taşımaktadır. Öğretmen yetiştirme alanında pek çok araştırma yapılmıştır (Ünver, 2003; Gödek, 2004; Sılay ve Gök, 2004; Yılmaz, 2006; Çapri ve Çelikkaleli 2008; Gelen ve Özer, 2008; Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007). Bununla birlikte öğretmen yetiştirme konusunda birçok güçlüklerin olabileceği ve bu güçlüklerin daha başka araştırmalarla ortaya çıkarılabileceği düşünülmektedir. Öğretmen yetiştirme sürecinde zihin engelliler sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması esnasında karşılaştıkları güçlüklerin kendi görüşleri açısından değerlendirilmesine yönelik yapılan böyle bir araştırmanın alan yazına önemli bir katkı sağlayabileceği açısından önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları:

1. 2009–2010 öğretim yılı,
2. Konya Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 38 son sınıf öğrencisi,
3. Öğretim Uygulaması dersi,
4. Öğretim Uygulaması yapılan 8 okul ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlılar

Araştırmanın sayıtlıları:

1. Araştırmada kullanılan görüşme formundaki ifade sayısı ve niteliğinin araştırmanın amacına uygun olduğu,
2. Araştırmaya katılan katılımcıların görüşme ifadelerine samimi ve yansız olarak cevaplayıp bilgileri paylaştıkları varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Öğretmenlik Uygulaması: Öğretmen adaylarına, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir derstir (MEB, 1998).

Uygulama Okulu: Öğretmenlik uygulamalarının yürütüldüğü, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel, yatılı-pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarıdır (MEB, 1998).

Öğretmen Adayı: Öğretmenlik uygulaması için gerekli koşulları tamamlamış okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisidir (Fakülte-Okul İşbirliği, 1998).

Uygulama Okulu Koordinatörü: Okulundaki uygulama etkinliklerinin belirlenen esaslara uygun olarak yürütülmesi için uygulama okulu, ilgili kurumlar ve kişiler arasında iletişim ve koordinasyonu sağlayan okul müdürü veya yardımcısıdır (MEB, 1998).

Uygulama Öğretmeni: Uygulama okulunda görevli, öğretmenlik formasyonuna sahip, alanında deneyimli öğretmenler arasından seçilen, öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanmasında rehberlik ve danışmanlık yapan sınıf veya ders öğretmenidir (MEB, 1998).

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE ALANYAZINI

2.1. Öğretmenlik Mesleği

Dünyada her geçen gün yeni meslekler ortaya çıkmaktadır. Örneğin, sistem mühendisliği, peyzaj mimarlığı, iklimlendirme uzmanlığı bunların birkaçıdır. Bunun yanında her geçen gün bazı meslekler de yok olmaktadır. Örneğin, at arabacılığı, kalaycılık gibi meslekler bunların bazılarıdır. Ancak öğretmenlik mesleği, varlığını hem geçmişte sürdürmüş hem de günümüzde sürdürmektedir. Gelecekte de önemi daha da artarak varlığını sürdüreceği gibi gözükmektedir (Sarpkaya, 2008).

Öğretmenlik çok eski bir uğraşı alanı olmasına karşın bir meslek olarak kabul görmesi oldukça yenidir. Günümüzde bile birçok kişi belli bir konuda bilgi ve beceriye sahip olan kişilerin öğretmen olabileceğine inanmaktadır (Erden, 2005). Oysa eğitimin bir bilim olarak ortaya çıkması ve gelişmesiyle birlikte öğretmenlik meslek bilgisi önem kazanmaya başlamış ve öğretmenlik için bireylerin özel bilgi ve becerilere sahip olması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Ekici, 2008). Tanrıoğen'e, (2002) göre, mesleğin özel alan bilgisi, bu bilgiyi geliştirmeye ve araştırmaya yöneliklik, yetiştirme, uygulama ve sertifika amacıyla bir standart geliştirme, yararlı bir hizmet sunma ve mesleki sorumluluk şeklinde temel ölçütleri olması gerekmektedir. 23-26 Haziran 1981 tarihinde toplanan XI. Milli Eğitim Şurası'nda öğretmenliğin özel nitelikler gerektiren bir meslek olduğu ortaya konmuştur (Gömleksiz, 2002).

Öğretmenlik bu ölçütler çerçevesinde değerlendirildiğinde tam anlamıyla bir meslek olduğu görülmektedir. Yani öğretmenlik herkesin yapabileceği bir iş değildir. Bunun için eğitim fakültelerinde derslerin ağırlıkları; Alan bilgisi %62. 5, Genel kültür dersleri %12. 5, Öğretmenlik meslek bilgisi (Pedagojik formasyon dersleri)% 25 şeklindedir. Öğretmen adayları, öğrenim süreleri boyunca bu üç alanda başarılı olmak zorundadırlar (Şişman, 2004).

Öğretmenlik mesleği birçok eğitimci ve araştırmacı tarafından tanımlanmıştır. Açıkgöz'e (1996) göre öğretmen, meslek becerileriyle donanmış, öğrenmeyi kolaylaştırmayı bilen, iyi alışkanlıkları olan, çağdaş, bilimle, sanatla, edebiyatla ilgilenen, araştıran, okuyan, toplumsal sorunlara karşı duyarlı bir kişidir. Uçan'a

(2001) göre ise, öğretmenlik, öğretmenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli öğretme işi ve görevidir. Resmi ya da özel öğretim kurumlarında çocuk genç ve yetişkinlere öğretim vermektir (Öncü, 2000).

Öğretmenliğin bir meslek olup olmadığı son yıllara kadar hep tartışma konusu olmuştur. Türk eğitim sisteminde öğretmenliğin bir meslek olduğu kabul edilmiştir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde öğretmenlik 'devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği' olarak kabul edilmiştir (Kahyaoğlu ve Yangın, 2007).

Özdemir ve Yalın (1999); Sarpkaya (2005), öğretmenlik mesleğine ilişkin şu özellikleri vurgulamaktadır;

A. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler.

B. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik formasyon ile sağlanır.

Yukarıda belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır.

Günümüzde öğretmen sadece bilgiyi olduğu gibi aktaran bir kişi değildir. Artık her şeyi çok iyi bilen ve tüm bilgiyi aktaran öğretmen anlayışı değişmiştir. Bilginin kazanılması ve kullanılmasının yolları öğretilmelidir (Türkoğlu, 1996). Bunun gerçekleşmesi için de en önemli görev öğretmenlere düşmektedir. Bu nedenle de öğretmenlik mesleği pek çok rolü birlikte üstlenmiş, görev ve sorumluluk, özveri açısından diğer meslekler arasında ön sırayı oluşturan bir meslek alanı haline gelmiştir (Kuran, 2002).

Öğretmen yetiştiren bir kurumu bitiren öğretmen adayı (Şişman, 2004; Yılmaz, 2005);

A. Eğitim-öğretim çalışmalarının, Türkiye cumhuriyetini yaşatacak nesiller yetiştirmeye yönelik olduğunu bilir.

B. Yetiştireceği kuşakların kalkınmada rol oynayacağını bilir.

C. Eğitim biliminin kavramsal yapısını, metodolojisini ve terminolojisini bilir.

D. Eğitim sorunlarını araştırarak çözer ve eğitimde gelişmeyi sağlar.

E. Çeşitli ders konularının, okul programlarının tümünde oynayacağı rolü bilir.

F. Çalıştığı eğitim kademesindeki öğrencilerin gelişimini etkileyen fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik etkenlerin aynı zamanda bireyde yarattığı gelişim özelliklerini, ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçları karşılamada eğitimin görev ve sorumluluklarını kavrar.

G. Öğrenme süreçleri hakkında bilgi sahibidir; esas görevinin öğrencinin yetişmesinde yardım etmek olduğunu bilir.

H. Her öğrencinin yeteneklerini ve bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurur.

I. Öğretim alanında sahip olduğu bilgiyi, öğrenci davranışlarını geliştirme doğrultusunda kullanma yeteneği kazanır.

İ. Bilim ve teknolojiadaki mesleği ile ilgili gelişmeleri takip eder.

J. Öğretmenlik mesleğinin statüsünü, ahlak kurallarını, başlıca sorunlarını ve mesleğinin getirdiği imkân ve fırsatları bilir.

2.2. Öğretmenlik Mesleğinin Temel Özellikleri

Öğretmenlik mesleğinin kendine özgü bazı özellikleri vardır. (Özdemir ve Yalın, 1999; <http://fanclub.autocadokulu.com/index.php>; Tezcan, 1981); öğretmenlik mesleğinin temel özelliklerini aşağıdaki gibi belirtmiştir:

A. Öğretmenler tüm ülkelerde devlet memurlarının çoğunluğunu oluştururlar.

B. Öğretmenlik mesleğini özellikle kadınlar tercih etmektedir.

C. Öğretmenlerin büyük bir kısmı devlet memurudur.

D. Öğretmenlik mesleğini seçenler genellikle alt ya da orta sınıf ailelerden gelir.

E. Öğretmenlik mesleğini terk edenlerin ya da değiştirenlerin oranı diğer mesleklere göre yüksektir.

F. Öğretmenlik düşük gelir getiren bir meslektir.

G. Öğretmenlik bir sanattır (Şahin, 2004).

2.3. Öğretmen Nitelikleri

Öğretmenlik mesleğinin geliştirilmesi alanında yapılan araştırmalar, bu mesleğin gereğince yürütülmesi ve okullardaki eğitimin kalitesinin yükseltilmesi için mesleki gelişimin bir zorunluluk olduğunu göstermektedir. Çünkü eğitimde başarı, öncelikle öğretmenin niteliğine bağlıdır (Akpınar, Turan ve Tekataş, 2004). Bugün öğretmen olmak için en az dört yıllık üniversite mezunu olmak gerekmektedir. Fakat bir zamanlar ilkokul öğretmeni olmak için üniversite bitirmek gerekmiyordu. Bilimsel, teknolojik, sosyal ve ekonomik değişimler her geçen gün nitelikli insan gücü kavramını genişletmektedir. Doğal olarak bu tartışmalarda öğretmen ve niteliği konusu da gündeme gelmektedir. Öğretmen yetiştirme reformlarının temelini öğretmenin niteliği oluşturmaktadır (Korkmaz, 2002). Öğretmenden beklenen görevlerini bilen, derslerini planlayabilen ve nasıl öğretebileceğini bilen, öğrencilerin öğrendiklerini değerlendirebilen, öğrenci-öğretmen ilişkilerini yönetebilen, okulda ve toplumdaki konum ve sorumluluklarını bilen ve yerine getiren bir meslek elemanı olduğunun idrakinde olmasıdır (Büyükkaragöz, Muşta, Yılmaz ve Pilten, 1998).

Çelikten, Şanal ve Yeni (2005), Gelen ve Özer'e göre (2008) öğretmenin temel yeterliklerin yanında genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin; öğrencilere karşı açık görüşlü ve nesnel olma, öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma, eğitimle ilgili sorunları bilimsel yöntemlerle araştırabilme, bireysel farklılıkları dikkate alma, yenilik ve gelişmelere açık olma, toplumsal gelişmeleri anlayıp yorumlayabilme ve eğitim teknolojilerindeki gelişmeleri yakından takip edebilme gibi birçok niteliğe de sahip olması gerekir.

2.4. Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi

Tanzimat'tan önceki dönemlerde medreseler kendi öğretmenlerini kendi içinden yetiştirmekteydi. 1839 da Gülhane Hattı Hümayunu ile başlayan ıslahat hareketi, eğitim öğretimde olduğu kadar öğretmen yetiştirme konusunda da bazı adımlar atılmasını sağlamıştır. Daha önceleri hemen hemen hiç kimse tarafından ele alınmayan öğretmen yetiştirme ayrı bir sorun olarak dikkati çekmiştir (Küçükahmet, 1999).

Ülkemizde ilk defa öğretmen okulu 16 Mart 1848 de Darul-Muallimin ismi altında İstanbul'da açılmıştır (MEB, 1999; Uygun, 2007). Günümüz Türkiye'sinde

'16 Mart', öğretmen okullarının kuruluş yıldönümü olarak kutlanmaktadır (Semerci, 2002). Kız rüşdiyelerine ve kız sıbyan mekteplerine kadın öğretmen sağlamak için de 1870'de Darümuallimat adında bir kız öğretmen okulu açılmıştır (Akyüz, 2002).

Cumhuriyet Türkiye'sinde öğretmenlik mesleği yurdun kurtarıcısı ve Cumhuriyet'in kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün yönlendiriminde çağdaş, ulusal ve laik bir temele dayandırılmış, bu temelden kaynaklanan anlayış ve yaklaşımla yeniden yapılandırılmıştır. Sağlam ve tutarlı bir çerçeve içine alınmış gerçek yörüngesine oturtulmuştur. Bu doğrultuda 13 Mart 1924 tarih ve 439 sayılı 'Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu' kabul edilmiştir. Öğretmenlik ilk defa bu kanunla bir meslek haline getirilmiştir (Kavcar, 2002).

Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze, öğretmen yetiştirme, Türk eğitim tarihinin en önemli konularından biri olmuştur. Öğretmen yetiştirme açısından 1923'den günümüze uzanan döneme göz attığımızda, 1923–1946 döneminde, eğitimin öteki alanlarında olduğu gibi, öğretmen yetiştirme alanında da büyük başarılar imza atıldığı dikkati çekmektedir. Bu anlamda ilk önemli adım, Cumhuriyetten önce var olan 'Öğretmen Okulları' ve 'Yüksek Öğretmen Okulu'nun, Öğretim Birliği Yasasına ve Cumhuriyetin eğitim ilkelerine göre yeniden yapılandırılarak geliştirilmesi olmuştur. Ortaokullara öğretmen yetiştirmek üzere kurulan 'Gazi Eğitim Enstitüsü', daha sonra açılacak 'Eğitim Enstitüleri' için yeni bir öğretmen yetiştirme modeli olarak tanınmaktadır (YÖK, 2007).

1923–1980 yılları arasında öğretmen yetiştirme çabaları hız kazanmıştır (Küçükahmet, 1999). Öğretmen yetiştirmek için Osmanlı döneminden devralınan Darümualliminler ve Dürümuallimatların yeniden yapılandırılması (1924) ile Köy Öğretmen Okulu (1936), Köy Enstitüsü (1940), Eğitim Enstitüleri (1946), Eğitim Bilimleri Fakültesi (1965), İki Yıllık Eğitim Enstitüleri (1974), 4 Yıllık Eğitim Enstitüleri (1978), Yüksek Öğretmen Okulları (1980), [Genel] Eğitim- Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri (1982) ve Eğitim Bilimleri Enstitülerinin (1994, 1997) kurulması öğretmenlik mesleğini sağlamlaştırmış, güçlendirmiş, çeşitlendirmiş ve mesleksi etkinlik alanını genişletmiştir (Uçan, 2001).

6 Kasım 1981 tarihinde yayımlanan 2547 sayılı kanunla Yüksek Öğretim Kurulu kurulmuştur. Yüksek Öğretim Kurulu'nun kurulmasını takiben üniversite çatısı altında toplanan öğretmen yetiştiren kurumlar genelde eğitim yüksek okulları

(2 yıllık) ve eğitim fakülteleri(4 yıllık)şeklinde sınıflandırılmıştır (Dursunoğlu, 2003).

Öğretmen yetiştirme açısından, 85 yıllık Cumhuriyet döneminde bazı önemli kilometre taşları bulunmaktadır. Bunlardan biri de Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yer alan öğretmen yetiştiren kurumların, 1982’de üniversite bünyesine alınması kararıdır (YÖK, 2007).

Günümüzde öğretmen yetiştirmede sadece eğitim fakülteleri rol oynamaktadır. Yükseköğretim Yürütme Kurulu’nun 04.11.1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararı ile eğitim fakültelerinde yeniden yapılanma süreci başlatılmış ve bu çerçevede 1998–1999 eğitim-öğretim yılından itibaren yeniden düzenlenen öğretmen yetiştirme programları uygulamaya konulmuştur (Yılman, 2006; Özyurt, 1999).

2.5. Özel Eğitim Okullarının Tarihsel Gelişimi

Özel eğitimde öğretmen yetiştirmenin tarihçesine bakacak olursak, Özel Eğitim alanında çağdaş bir şekilde özel personel yetiştirilmesine 1952 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, Özel Eğitim Bölümü açılarak başlanmıştır. Özel Eğitimin her dalı için uzman öğretmen, yönetici ve müfettiş yetiştirmeyi amaçlayan bu program iki yıl hizmet verdikten sonra, 1955 yılında kapatılmıştır (DPT, 1992). Özel Eğitim alanına uzman personel yetiştirmek için ikinci kurumsal başlangıç Ankara Üniversitesi bünyesinde 1965 yılında Eğitim Fakültesi’nde olmuştur. Ayrıca Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1979 yılında Özel Eğitimin her dalında öğretmen yetiştirmek için Özel Eğitim Sertifika Programı başlatmıştır. Ancak 1983 yılında bütün bu programlar kapatılmıştır (DPT, 1992).

Daha sonra Anadolu Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Mustafa Kemal Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, 19 Mayıs Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Marmara üniversitesi’nde Özel Eğitim Bölümleri açılmıştır. Bu üniversitelerden Mustafa Kemal Üniversitesi dışındakiler, görme, işitme ve zihin engellileri eğitimi alanlarında özel eğitim öğretmeni yetiştirmeye devam etmektedir.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 1983–1984 öğretim yılında işitme ve zihin özürlüler için özel eğitim öğretmenliği programı başlatılmıştır. Bu program

Anadolu Üniversitesi'nde 1989 yılında Özel Eğitim Bölümü haline getirilmiştir (Özsoy, Özyürek ve Eripek, 1997). Bölüm, halen zihin engellilerin eğitimi ve işitme engellilerin eğitimi programlarında öğretmen yetiştirmektedir.

2.6. Öğretmenlik Uygulamaları

Öğretmenlik devletin eğitim öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenlik mesleği toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmesinde önemli bir role sahiptir. Öğretmen yaptığı iş itibarı ile ülkenin geleceğine yön veren kişidir. Öğretmen sınıfındaki bütün öğrencilerin olabileceğinin en iyisi olmasını sağlamakla ilgili yeterliliğe sahip olmalıdır (Acat, 2007).

Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesine göre; öğretmenlik bir meslektir. Öğretmenlik mesleği özel bir mesleki yeterliliği gerektirir. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır. Öğretmen adaylarının bu nitelikleri kazanabilmeleri için yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisansüstü seviyelerde yatay ve dikey geçişlere de imkân verecek biçimde düzenlenir (Gürsel, 2004). Öğretmen adaylarının üniversitelerde kazandıkları bilgi ve becerilerini eğitim ortamında verimli ve güvenilir olarak kullanabilmelerinde öğretmenlik uygulamalarının etkisinin büyük olduğu açıktır. Bu bakımdan eğitim fakültelerinin programlarının yeniden düzenlenmesinde okul uygulama çalışmalarına ağırlık verilmiştir (Sulak, Pilten, Doğan ve Sulak, 2009).

Eğitim Fakültelerinde gerçekleştirilen yeniden yapılanma ile öğretmen yetiştiren programlarda okul uygulamalarına daha fazla zaman ayrılmış böylece kuram ve uygulama arasında güçlü bir işbirliği bir denge sağlanmaya çalışılmıştır (Sağlam ve Sağlam, 2004). Bu işbirliğinden amaç, öğretmen adaylarının kazanmış oldukları alan bilgisi, mesleki bilgi ve becerilerinin etkili, verimli, güvenli olarak uygulamaları ve geliştirmeleri için görev ve sorumlulukların eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasında paylaşılmasını sağlamaktır. Böylece planlama, uygulama ve değerlendirmede belirlenen ilkeler çerçevesinde ulusal bir standart oluşturmak eğitim fakültesi ve uygulama okulu arasındaki işbirliğini geliştirecek bilgi alışverişini

sağlamak eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki eğitim öğretim sürecindeki ilişkiyi en üst düzeye çıkarmaktır (Fakülte-okul işbirliği, 1998).

Öğretmen adayları uygulama dersleri yoluyla fakültede öğrendikleri yöntem ve teknikleri hayata geçirme fırsatını bulurlar, kendilerine özgü öğrenme biçimi geliştirirler ve kendi kendilerini değerlendirmeyi öğrenirler. Gerçek sınıf ortamında, öğrencilerin sorunlarıyla ve onların başarılarını etkileyen etmenlerle yüz yüze kalarak deneyim kazanırlar. Böylece danışmanlarının ve rehber öğretmenlerinin eleştirileriyle iyi ve kötü yönlerini görüp eksikliklerini giderme fırsatını bulurlar (Cabaroğlu, 1994).

Öğretmen olarak yetişecek öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, beceri ve davranışlar programlara konacak meslek bilgisi, ders ve faaliyetleri ile sağlanır. Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri öğretmenlik mesleğinin teorisini kazandırır. Ancak bu teorik bilginin uygulama faaliyetleri ile birleştirilmesi gerekmektedir. Öğretmen olacakların mesleğe atılmadan önce öğretim uygulamalarını ve stajlarını yapmaları gerekir. Nasıl bir avukat adayı stajını yapmadan mahkemeyi tanımadan avukatlık belgesi alamıyorsa veya bir doktor adayının staj yapmadan hastaneyi tanımadan doktor olması düşünülemezse bir öğretmen adayının da okullarda uygulama ve staj yapmadan öğretmen olması beklenemez (Küçükahmet, 1999).

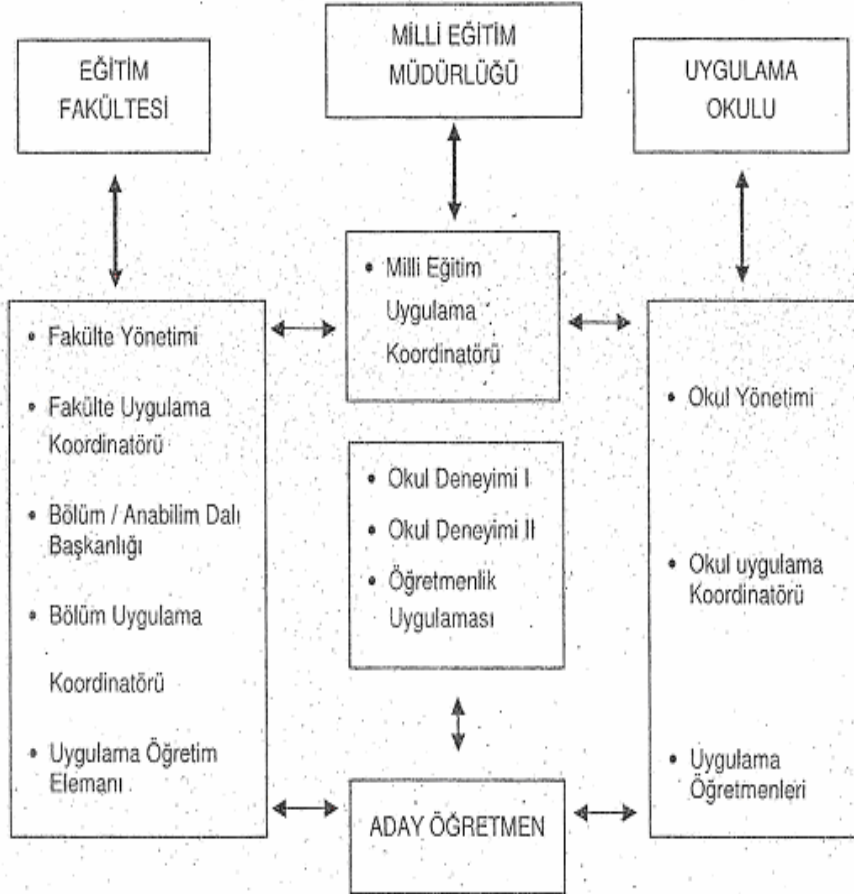
YÖK ve Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi 1994 yılında başlamıştır. 1996 yılından itibaren YÖK, öğretmen yetiştirme ve eğitim fakültelerini yeniden yapılandırma konusunda bir çalışma başlatmıştır. YÖK ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa başlatılan Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme Projesi kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Temsilcileri ve Yüksek Öğretim Kurulu'nun birlikte yaptığı çalışmalar sonucu bu fakültelerde yeniden yapılanmaya gidilmiş, bölüm ve program adlarıyla ders adları ve içerikleri bazı değişikliklere uğramıştır (Şişman, 2004).

Öğretmen yetiştiren programlarda, okul deneyimi ve okul uygulamalarına daha fazla zaman ayrılmış, böylece kuram ve uygulama arasında bir denge ve işbirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu yolla üniversite (fakülte) ve bakanlık (okul) işbirliğinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Öğretmen yetiştirme sorununa çözüm üretmek amacıyla YÖK'ün başlattığı ve uygulamaya koyduğu bu yeni yapılanma çalışmalarında alan öğretmenliği için lisans eğitimi sonrası tezsiz yüksek lisans

yapma zorunluluğu getirilmiştir. Böylece öğretmenlik formasyonu konusunda adayların yeterliliklerinin arttırılması hedeflemiştir. Ayrıca ilköğretim kademesine öğretmen yetiştirme programlarında da değişiklikler yapılarak bu öğrencilerin fakültede ilk yıldan başlayarak okullarda öğretmenlik deneyimi edinmeleri sağlanmaya çalışılmıştır (Şişman ve Acat, 2003).

2.6.1. Öğretmenlik Uygulamasının Zamanı, Süresi ve Yeri

Lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren programlarda öğretmenlik uygulaması, son dönemde haftada bir tam, ya da iki yarım gün olmak üzere en az bir yarıyıl süre ile yapılır. Öğretmen adayları, bu sürenin en az 24 ders saatini bizzat ders vererek değerlendirir. Uygulama okullarının kapasitesi ve öğretmen adaylarının sayısı dikkate alınarak, öğretmen adayları ikiye bölünüp her iki yarıyıl da öğretmenlik uygulamaları sürdürülebilir. Okul deneyimi dersleri, öğretmen yetiştiren lisans ve yüksek lisans programlarında belirtilen yıl ve yarıyıllarda, öngörülen süre ve kapsamda bu yönerge usul ve esasları çerçevesinde yapılır. Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır. İlköğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve branş öğretmenleri, olanak ve koşullar elverdiği ölçüde uygulamalarının bir kısmını köy okullarında yaparlar (Sulak vd., 2009)

Tablo-1: Uygulama Sürecindeki Kurumları

Tablo 1’de yer alan bireyler - özellikle öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayın - uygulamada etkin olarak işbirliği yapmaları beklenmektedir (Ünver, 2003).

2.6.2. Uygulamada Yer Alan Bireyler

Aşağıda uygulamada yer alan bireylerle ilgili bilgiler sırasıyla sunulmaktadır.

- A. Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi
- B. Fakülte Yönetimi
- C. Fakülte Uygulama Koordinatörü
- D. Bölüm Uygulama Koordinatörü
- E. Uygulama Öğretim Elemanı
- F. İl-ilçe Millî Eğitim Müdürlüğü

G. Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü

H. Uygulama Okulu Müdürlüğü

I. Uygulama Okulu Koordinatörü

İ. Uygulama Öğretmeni

J. Öğretmen Adayı (MEB, 1998).

2.6.3 Bir Okulun, Okullardaki Uygulama Çalışmalarında İşbirliği Yapılan Okul Olabilmesi için Sahip Olması Gereken Özellikler

A. Öğretmen adaylarına yeterli zaman ayırabilecek deneyimli ve onların ihtiyaçlarına cevap verebilecek deneyimli öğretmenlerin olması

B. Okul atmosferinin ve eğitim kaynaklarının uygun olması

C. Materyal bakımından zengin olması

D. Fakülte-Okul İşbirliğinin öngördüğü görev ve sorumlulukları kabul etmiş olması

E. Ulaşım için uygun bir yerde bulunması(Fakülte-Okul İşbirliği, 1998)

2.7. Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Uygulama Yapacakları Okullar

Türkiye’de MEB bünyesinde binden fazla normal okullarda açılmış engelliler için özel eğitim sınıfları engelli çocukların bağımsız yaşamlarını kazanabilmesi için 150 den fazla iş uygulama okulları ve 200 den fazla zihin engelli çocukların eğitimi amacıyla açılmış özel eğitim okulları bulunmaktadır (Sarı, 2008). Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğretmen adayları uygulamalarını, MEB ve üniversite arasında imzalanan protokolle MEB’ in belirlediği zihin engellilere yönelik okullarda ve sınıflarda yaparlar.

Öğretmen adaylarının uygulama esnasında uygulama okulunda uymaları gereken birtakım kurallar vardır (Fakülte-Okul İşbirliği, 1998):

Okul Kuralları

A. Tutum ve davranışlarıyla öğrencilere örnek olur.

B. Kılık kıyafet yönetmeliğini bilir.

C. Okul öğrencilerinin uymak zorunda oldukları kuralları öğrenip, öğrencilerin bu kurallara uymasında okul personeline yardımcı olur.

İletişim

A. Okul personeli, uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayı arkadaşları ve okul öğrencileri ile düzeyli iletişim kurar.

B. Resmi törenlere ve okuldaki çalışmalara katılır.

C. Uygulama öğretmenine yardımcı olur.

Devam Durumu

A. Günlük çalışma saatlerine uyar.

B. Uygulamaya devam etmek zorundadır, hastalanması durumunda ya da herhangi bir nedenle gelmediğinde okula ve fakülteye bildirir.

2.8. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Uygulaması I ve II

Okulları

A. Fatma Menekşe Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi

B. Mareşal Mustafa Kemal İ.Ö.O. OÇEM

C. Çumralıoğlu İ.Ö.O.

D. Şeker İ.Ö.O.

E. Mahmut Şevket Paşa İ.Ö.O.

F. 19 Mayıs İ.Ö.O.

G. İbrahim Hakkı Konyalı İ.Ö.O.

H. Ayşe Sönmez İ.Ö.O.

Zihin Engelliler Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler üç yıl boyunca kuramsal ağırlıklı dersler almaktadır. Tablo 2 de gösterilen dersler zihin engelliler sınıf öğretmenlerine gösterilen teorik derslerdir. Dördüncü sınıfta bu derslerde öğrendikleri bilgilerini uygulamak ve uygulamada edindikleri deneyimlerini mesleki yaşamlarına aktarabilmek için, uygulama ortamlarına giderek uygulama derslerini almaktadırlar. Uygulama dersleri; Ders Planı Hazırlama Teknikleri, Öğretim Materyali Hazırlama Teknikleri ve Öğretim Uygulamaları

derslerinden oluşmaktadır. Bu dersler kapsamında her bir öğrenci, birinci ve ikinci dönem farklı özellikte öğrencilere eğitim veren üç farklı kurumdan ikisinde uygulama yapmaktadır.

Zihin Engelliler Öğretmenliği Programı dördüncü sınıf öğrencilerinin uygulama süresince sahip olması gereken bazı yeterlikler bulunmaktadır. Bu yeterlikler, öğrencilerin üç yıl boyunca derslerde teorik olarak öğrendikleri bilgilerin, uygulamada kendilerinden beklenecek olan davranışlar haline dönüştürülmüş şeklidir (Cavkaytar, Özen ve Batu, 2001).

2.9.Zihin Engelliler Öğretmenliği Lisans Programı Dersleri

Tablo-2: Lisans Programı Dersleri ve Kredileri (<http://www.egitim.selcuk.edu.tr/dersler.pdf>)

1. Dönem	2. Dönem
1 Özel Eğitim(4) 2 Türkçe I: Yazılı Anlatım(2) 3 Yabancı Dil I(3) 4 Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I(2) 5 Bilgisayar I(3) 6 Psikolojiye Giriş(3) 7 Eğitim Bilimine Giriş(3)	1 Zihin Engelliler ve Eğitimi(3) 2 Türkçe II: Sözlü Anlatım(2) 3 Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım(2) 4 Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi II(2) 5 Yabancı Dil II (3) 6 Bilgisayar II (3) 7 Bireysel Farklar ve Psikoloji Yaklaşımları (3) 8 Eğitim Psikolojisi (3)
3. Dönem	4. Dönem
1 Engellilere Yönelik Tutumların Değiştirilmesi (2) 2 Erken Çocuklukta Özel Eğitim (3) 3 Uygulamalı Davranış Analizi (4) 4 Eğitsel-Davranışsal Ölçme ve Değerlendirme (4) 5 Öğretim İlke ve Yöntemleri (3)	1 Zihin Engellilere Beceri ve Kavram Öğretimi (3) 2 Zihin Engellilere Matematik Öğretimi (4) 3 Zihin Engellilere Resim-İş Öğretimi (2) 4 Kaynaştırma ve Destek Özel Eğitim Hizmetleri (2) 5 Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (3) 6 Zihin Engellilere İletişim Becerilerinin Kazandırılması (3) 7 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (2)
5. Dönem	6. Dönem
1 Okuma-Yazma Öğretimi (3) 2 Zihin Engellilere Günlük Yaşam ve Sosyal Beceri Öğretimi (4) 3 Zihin Engellilere Oyun ve Şarkı Öğretimi (3) 4 Bireyselleştirilmiş Eğitim Planları ve Öğretimin Bireyselleştirilmesi (2) 5 Sınıf Yönetimi (2) 6 Rehberlik (3)	1 Fen Bilgisi Öğretimi (3) 2 Aile Eğitimi ve Rehberliği (3) 3 Bilimsel Araştırma Yöntemleri (2) 4 Toplum Hizmet Uygulamaları (2) 5 Okul Deneyimi ve Kaynaştırma Uygulamaları (3)
7. Dönem	8. Dönem
1 Zihin Engelliler için Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı I (2) 2 Yasalar ve Özel Eğitim(2) 3 Öğretmenlik Uygulaması I(6)	1 Zihin Engelliler için Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı II (3) 2 Öğretmenlik Uygulaması II(6) 3 Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi(2)

2.10. Öğretmenlik Uygulama Dersleri

Öğretmen adaylarının program çerçevesinde öğrendikleri kuramsal bilgileri gerçek eğitim ortamlarında etkili biçimde kullanabilmeleri için hizmet öncesi eğitim sürecinde yeterli düzeyde uygulama çalışmalarında yer almaları gerekir (Kocabaş, Durukafa ve Gürses, 2000)

1997–1998 yıllarında eğitim fakültelerinde uygulanmaya başlanan Fakülte-Okul İşbirliği Modeli ile programlara yerleştirilen derslerden üçü Okul Deneyimi I-II ve Öğretmenlik Uygulaması dersleridir. Bu derslerin temel amacı öğretmen adaylarının; okulun yapısı ve işleyişi ile ilgili bilgi sahibi olmaları, deneyimli öğretmenleri sınıf ortamında gözlemlenmeleri, edindikleri teorik bilgileri sergileyebilecekleri uygun etkinlikler geliştirip uygulamaları, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde uygulamalar yapmaları ve kısa süreli öğretmenlik deneyimi kazanmalarınıdır (Yiğit ve Alev, 2005).

Bu derslerin önemli bir özelliği de, ağırlıklı bölümünün, belirlenmiş olan okullarda uygulamalı olarak yürütülüyor olmasıdır. Bu dersler aracılığıyla öğretmen adayları, aday oldukları mesleğin niteliklerini, gerçek ortamlarda, gerçekçi yaklaşım ve uygulamalarla öğrenme imkânlarına kavuşmuşlardır (Uslu, 2001).

Okul deneyimi dersleri, öğretmenlik uygulaması öncesi, öğretmen adaylarının hazır bulunuşluklarını istenilen düzeye getirmeye yöneliktir. Derslerin fakülte'deki bir saatlik kısmında, öğretmen adaylarının uygulama okullarında kazandıkları deneyimler paylaşmakta, ödev etkinliklerin içeriği tartışılmakta ve raporlarda bulunması gereken özellikler hakkında yol gösterilmektedir (Yiğit ve Alev, 2005). Oysa yeni programda pek çok öğretmenlik alanında Okul Deneyimi II dersi kaldırılmıştır. Hatta bazı programlarda Okul Deneyimi I dersi de kaldırılarak öğretmen adayları hiç okulu tanımadan öğretmenlik uygulamasına başlatılmaktadır (Küçükahmet, 2007). Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde ise 7. dönemde Öğretmenlik uygulaması I, 8. dönemde Öğretmenlik uygulaması II dersleri uygulanmaktadır.

Öğretmenlik Uygulaması, okul uygulama çalışmaları kapsamındaki son derstir. Öğretmen adayları bu dersin 6 saatini uygulama okulunda, 2 saatini fakülte'de seminer çalışması yaparak geçirir. Ders öğretmen adaylarının uygulama okulunda değişik sınıflarda öğretmenlik yaparak öğretmen yeterliklerini geliştirebilmesi, kendi

alanının ders programını anlayabilmesi, ders kitaplarını değerlendirebilmesi, ölçme ve değerlendirme yapabilmesi ve öğretmenlik uygulaması sırasında kazanmış olduğu deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşarak kendisini bu yönde geliştirebilmesi amacıyla geliştirilmiştir (YÖK, 1998). Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adayının daha önce edinmiş olduğu bilgi ve becerileri okul ortamında uygulamaya koyup geliştirmesi ve mesleğinin gerektirdiği yeterlik ve yeterlilikleri kazanması için planlanmış bir derstir. Öğretmenlik Uygulaması dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki nitelikleri kazanmış olmalıdır:

A. Öğretmenlik deneyimi kazanmaları için gönderildikleri uygulama okulunun değişik sınıflarında öğretmenlik uygulaması yaparak öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri geliştirebilme (Sulak vd., 2009).

B. Kendi alanlarının okul eğitim programını tam anlamıyla öğrenebilme, kullanılan ders kitaplarını ve öğrenci değerlendirme teknikleri hakkında yorum yapabilme (<http://www.yok.gov.tr/content/view>).

C. Uygulama okullarındaki öğretmenlik uygulamaları sırasında edindikleri deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşıp geliştirebilme (Fakülte-Okul İşbirliği, 1998).

Sıralanan amaçlar incelendiğinde ‘Öğretmenlik Uygulaması’ dersi, öğretmen adaylarının dört yıllık öğrenimleri süresince edindikleri kuramsal bilgileri gerçek ortamlarda sınama olanağı buldukları önemli bir fırsattır. Öğretmen adayları, bu ders süresince gerek dersin yapısından gerekse uygulama yapılan okuldan kaynaklanan çeşitli sorunlar, dersin amaçlarını önemli ölçüde engelleyebilmektedir. ‘Öğretmenlik Uygulaması’ dersinde yaşanan sorunlar, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine olan bakışlarını olumsuz yönde etkileyebileceği gibi; öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin eksik veya yanlış bilgiler edinmelerine, hatta öğretmenlik mesleğine ilişkin olumsuz tutum geliştirmelerine de neden olabilir. Bu yüzden, öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinden nitelikli birer öğretmen olarak mezun olabilmeleri için, öğretmenlik uygulamaları sırasında yaşanan olası sorunların ortadan kaldırılması gerekmektedir (Dursun ve Kuzu, 2008).

2.11. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde, konuyla ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Konu ile ilgili olarak yurt içinde yapılmış ve bu araştırmaya doğrudan ve dolaylı olarak katkıda bulunabilecek yayınların taranması sonucunda, ulaşılabilen çalışmalar aşağıda verilmiştir.

Şişman ve Acat (2003), öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisini araştırmış. Öğretmen adayı öğrencilerin, öğretmenlik uygulaması çalışmaları sonrası kendi yeterliliklerine ilişkin algılarının olumlu yönde arttığını, ancak öğretmenlerin onların yeterlilikleri hakkındaki algılarının daha olumsuz olarak ortaya çıktığını, öğretmen adaylarının kendi öğretmenlik formasyonlarıyla ilgili algılarının, uygulama öncesi ve uygulama sonrasında anlamlı derecede farklılaşmadığını, mesleğe yeni başlayanların, sahip oldukları öğretmenlik formasyonu ile ilgili özellikleri daha olumlu algılamakta olduklarını, kıdemlilerin ise bu özellikleri yeni başlayanlar kadar olumlu algılamadıklarını belirtmiştir.

Ünver (2003), öğretmenlik uygulamasında işbirliği: Bir durum çalışmasını araştırmış. Uygulama okulu yöneticisi, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarının karşılıklı olarak sorumluluklarına ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadıklarını, bu kişilerin öğretmenlik uygulamalarında işbirliği konusunda eğitime gereksinme duyduklarını ve bu gereksinimin karşılanması için de uygulama okulu ile eğitim fakülteleri arasında işbirliği yapılmasının kaçınılmaz olduğunu belirtmiştir.

Sağlam ve Sağlam (2004), öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunları ve çözüm önerilerini araştırmış. Elde edilen bulgulara göre, uygulamalarında karşılaşılan sorunların daha çok ilgililer arasındaki iletişim ve işbirliği eksikliği ile yeterli düzeyde enformasyon sağlanmamasından kaynaklandığını belirtmiştir.

Sılay ve Gök (2004), öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma üzerinde çalışmışlardır. Öğretmen adaylarının uygulama okulunda yaptığı etkinliklerin son derece faydalı olduğunu söylemişlerdir. Uygulama okulunda karşılaştıkları sorunların çözümünde uygulama öğretmenlerinin yardımcı olduğunu

ve uygulama kapsamında fakülte-okul işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürümediğini belirtmişlerdir. Uygulama okulunda gerçekleştirilen çalışmaların ciddiye alınmadığını, uygulama okulunda öğrenim gören öğrencilerin, aday öğretmenler tarafından gerçekleştirilen çalışmalardan memnun olmadıklarını, uygulama öğretmenin üzerinde birden fazla aday öğretmenin bulunması adayların çalışmasını olumsuz yönde etkilediğini, uygulama kapsamında yeterli dokümana ulaşamadıklarını, uygulama öğretmenin görev ve sorumluluklarına karşı duyarsız davranması adayları olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Gökçe ve Demirhan (2005), öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşlerini araştırmışlardır. Elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının yaklaşık üçte birinin uygulama öğretmenin kendilerine rehberlik ettiğini, yaklaşık üçte birinin uygulama öğretmenin rehberlik yapmadığını, yaklaşık üçte birinin de uygulama öğretmenleri tarafından okulun tanıtılmadığını vurgulamışlardır. Okuldaki diğer öğretmen ve yöneticilerle tanıştırılmadıklarını, okul yöneticileri ve uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına karşı ilgisiz davrandıklarını, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ile uygulama öğretmeni arasındaki işbirliğinin yeterli düzeyde olmadığını belirtmişlerdir.

Sağ (2007), öğretmen eğitiminde uygulama öğretmenliği uygulamasının değerlendirilmesini araştırmış. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği kişisel ve mesleki özellikleri kazanmalarında hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarının önemli etkileri olduğunu, okul uygulama çalışmalarının son dersi olan Öğretmenlik Uygulaması dersiyle de öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gereklerini yine uzman desteğinde ve gözetiminde bizzat yerinde yaparak yaşamalarını söylemiştir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini yerinde görerek tanımalarını, mesleğinin boyutlarını anlamalarını ve mesleği ile ilgili becerilerini bizzat yaparak öğrenmelerini, okul uygulama çalışmalarının yürütülmesinde önemli bir işleve sahip olan uygulama öğretmenliği uygulamasının değerlendirilmesine gereksinim duyulduğunu belirtmiştir.

Tuğluk (2007), okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları problemler ile ilgili araştırma yapmıştır. Kızların büyük bir çoğunluğunun problemle karşılaştıklarını ifade ederken erkeklerin büyük

bir çoğunluğunun problemle karşılaşmadığını, öğrencilerin uygulama okullarına göre öğretmenlik uygulaması ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirtmiştir.

Paker (2008), öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesi ile ilgili karşılaştıkları sorunları araştırmış. Elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeninden mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak yeterli dönüt alamadıklarını, öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanından planlama aşamasında yeterli yardım alamadığını belirtmiştir.

Özmen (2008), Okul deneyimi I ve Okul deneyimi II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini araştırmış. Öğretmen adaylarının değerlendirme sürecinde özellikle öğretim elemanlarından yeterli dönüt alamadıklarını vurgulamıştır. Bir öğretmene gönderilen aday sayısının fazla olması, ders saatlerinin azlığından dolayı adayların ödevlerinde aksamalara yol açtığını ve bu nedenle adayların ödevlerini verilen zamanda bitiremediklerini, olumsuzluklara rağmen okul deneyimi derslerinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri ve deneyim kazanmaları açısından faydalı olduğunu belirtmiştir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ile bu aracın geliştirilmesi süreci ve verilerin analizi ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Yöntem

Araştırma, zihin engelliler öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretim uygulaması dersinde karşılaştıkları güçlüklerin öğretmen adayları açısından değerlendirilmesine yönelik betimsel bir araştırmadır. Nitel araştırma yöntemlerinden ‘Yarı yapılandırılmış Görüşme Tekniği’ kullanılmıştır.

Nitel araştırmada temel amaç, örnekleme daha derinlemesine incelemektir. Bu nedenle görüşülen kişi sayısının az olması nitel araştırmanın bir özelliğidir. Nitel araştırmaların daha derinlemesine çalışma gerektirmesi, maliyetin yüksek olması, çok zaman alması ve bireylerle görüşmede yaşanan sıkıntılar nedeniyle belirli sayıda öğretmen adayı ile görüşülmüştür (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden ‘Görüşme’ yöntemi içerisinde ‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği’ seçilmiş ve bu teknikten yararlanılarak elde edilmiştir. Görüşme yöntemi bireyin tutum ve deneyimlerine şikâyet ve görüşlerine, duygularına ve inançlarına ilişkin bilgi edinmede oldukça etkili bir yöntemdir. Bu yöntem araştırılan konunun alanda çalışan bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapı ve sosyal süreçleri ortaya koymaya olanak vermesi açısından avantaj sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının karşılaştıkları güçlükleri belirlemek bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır.

3.2.Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Konya Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise yapılan görüşme sonucu istekli olan 38 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Evrenin belirlenmesi sürecinde Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarının listesi alınmış ve görüşme yapılacak son sınıf öğrencileri belirlenmiştir. Belirlenen öğretmen adayları ile görüşme yapılmıştır. Görüşme sürecinde araştırmanın amacı ve kullanılacak yöntem konusunda bilgi verilerek gönüllülük ilkesi vurgulanmıştır. Yapılan bu görüşmeler sonucunda araştırmaya katılmak ve görüşlerini paylaşmak isteyen öğretmen adayları belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu’ aracılığıyla toplanmıştır. ‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme’ nitel ya da görüşme olarak da adlandırılmaktadır. Nitel araştırmaların temel karakteristiği, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarmaktır. Bu nedenle, görüşülenlerin anlam dünyalarını, duygu ve düşüncelerini anlamak daha derin bilgi edinmek esastır (Kuş, 2009). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının düşünce ve görüşlerini belirlemek için bu yöntem kullanılmıştır.

Görüşme formundaki soruların hazırlanması sürecinde, önce araştırmanın amacı belirlenmiş bu amaca uygun gereken alanyazın taranmış ve incelenmiştir. Yapılan bu tarama sonucunda araştırmanın amacına uygun sorular oluşturulmuştur. Bu ifadelerin hazırlanmasında taranan alanyazınla birlikte uzman görüşlerine başvurulmuştur. Alanında uzman bireylerin yönlendirmesi sonucunda görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formu 38 öğretmen adayına uygulanmıştır. Uygulama sonucunda elde edilen sonuçlar ve sorular konusunda alanda uzman kişilerin görüşleri alınmıştır. Yapılan değerlendirme ve uzman görüşleri çerçevesinde görüşme sorularına son şekli verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Görüşmede verilerin kaydedilmesi, araştırmacının sorumluluğunda olmuştur. Bu amaçla araştırmacı, görüşme anında ya da hemen sonra, özet niteliğinde notlar tutabilir, önceden hazırlanmış görüşme formu üzerinde seçenekleri işaretleyebilir, ya da ses kayıt cihazları kullanabilir. Bu yaklaşımlardan hangisinin izleneceği, görüşme konusuna, kaynak kişilerin tutumuna ve olanaklara bağlıdır (Karasar, 1995). Bu

araştırmada belirlenen amaç doğrultusunda bu teknikten yararlanılmış ve veriler toplanmıştır.

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilmiş ‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu’ aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme sürecinde veriler ses kayıt cihazı ile toplanmıştır. Verilerin toplanması sürecinde görüşmeye katılan öğretmen adaylarından randevu alınmış ve belirlenen randevu gün ve saatte görüşme yapılmıştır. Verilerin toplanma sürecinde cevapların ses kaydedici cihaza kayıt edileceği görüşmeye katılan kişilere önceden bildirilmiş ve kayıt edilmiştir. Öğretmen adayları aşağıdaki sorulara cevap vermişlerdir.

1- Uygulama öğretmenin yapmış olduğu rehberlik hizmetleri ile ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

2- Uygulama yaptığınız sınıftaki öğrencilerin ders etkinlikleri ile ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

A- Öğrencilerin öğrendiklerini unutmaları açısından,

B- Öğrenci seviyesine inebilme açısından,

C- Öğrencilerin sınıfa alışmaları ve davranışları açısından,

D- Araç-gereç kullanımı açısından.

3- Uygulama öğretmeni ile karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

A- İletişim açısından,

B- Devamsızlık açısından,

C- Plan hazırlama açısından.

4- Uygulama Okulu ile ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

A- Materyal açısından,

B- Okulun fiziki durumu açısından,

C- Ulaşım açısından.

3.5.Verilerin Analizi

Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilmiş ‘Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu’ aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve verilerin transkriptleri ‘İçerik Analizi’ yöntemiyle analiz edilmiştir. Yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir analizidir içerik analizi. İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak

sayısallaştırılmasıdır (Simon ve Burstein, 1985, Akt: Balcı, 2009). İçerik analizinin temel amacı, sözel olmayan dokümanı nicel verilere dönüştürmektir. İçerik analizi sonuçları genelde yüzde tabloları şeklinde sunulur (Balcı, 2009). İçerik analizinde birbirine benzeyen kavramlar ve temalar bir araya getirilip; cümle analizi yapılarak kodlanmıştır. Kodlanan bilgiler daha sonra içeriğe uygun olarak düzenlenerek bulgular kısmında kullanılmıştır.

Araştırmanın alt amaçları temel alınarak görüşme verileri düzenlenmiştir. Kodlama, görüşme verilerinden elde edilen verilerin özetler halinde belirli kavramlarla ifade edilmiştir. Kodlama, bu araştırmanın amacı doğrultusunda yapılmıştır. Veriler, bulgular kısmında sunulmaktadır.

BÖLÜM 4

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda geliştirilen alt amaçların analizi yer almaktadır. Belirtilen alt amaçların sırası ile analiz edilmesine dikkat edilmiştir.

4.1. Uygulama Öğretmeninin Yapmış Olduğu Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Güçlükler.

Tablo- 3: Okul ve Sınıf İçi Kuralları Yönünden Öğretmen Rehberlik Hizmeti İle İlgili Görüşlerinin Dağılımı

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Sorun olmadı (Yeterli bilgi verdiler)	3	19	22	% 58
2.	Öğretmenler yeterli bilgi vermedi	1	10	11	% 29
3.	Öğretmenler yeterli çözüm üretemiyorlardı	-	3	3	% 8
4.	Her şey sorundu	-	2	2	% 6
5.	Kısmen yardımcı oldular	2	-	2	% 6
6.	Yeterli ilgi görmedik	-	2	2	% 6
7.	Kılık kıyafet sorun oldu	-	1	1	% 3

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarına uygulama öğretmeninin yapmış olduğu rehberlik hizmetleri ile ilgili yaşadıkları güçlüklerin okul ve sınıf içi kuralları yönünden neler olduğu sorulduğunda öğretmen adaylarının çoğunluğu (N= 22) yeterli bilgi alabildiklerini ve sorun olmadığını dile getirmiştir. Öğretmenlerin yeterli bilgi vermemesinin sorun olduğunu dile getirenlerin oranı (11: %29) olurken, (1: %3) kız öğretmen adayları, öğretmenlerin yeterli çözüm üretemediğini belirtmişlerdir. 2 öğretmen adayları her şeyin sorun olduğunu dile getirirken, yine iki öğretmen adayları (erkek) kısmi yardımlar aldıklarını ifade etmiştir. İki öğretmen adayları yeterli ilgiyi görmediklerini ifade ederken bir öğretmen adayları kılık kıyafet yönünden sorun yaşadığını dile getirmiştir.

Okul ve sınıf içi kuralları yönünden öğretmen rehberlik hizmeti ile ilgili bazı öğretmen adayı görüşleri:

‘Uygulama öğretmenim aynı zamanda özel eğitim öğretmeni olduğu için nerde ne yapması gerektiğini çok iyi bilen bir öğretmendi. Bazı konularda eksik olmama rağmen beni çok güzel yönlendirdi’ (Ö-3).

Tablo 4: Öğretim Hizmetlerinin Yürütülmesi Yönünden Rehberlik Hizmeti İle İlgili Görüşleri.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Yeterli değil	-	14	14	%37
2.	Yeterli	3	11	14	%37
3.	Öğrencilerle öğretmenden daha çok biz ilgilendik.	1	5	6	% 16
4.	Gözlem derslerinde uygulama yaptırıldılar	-	3	3	% 8
5.	Bizden çok yüksek beklentilere girdiler	1	2	3	% 8
6.	Çocuklara nasıl yaklaşılması gerektiğini bilmiyorlar.	1	2	3	% 8
7.	Öğrenciler derslere sürekli geç geliyor olması olumsuz etkiliyor.	-	2	2	% 6
8.	Bireysel çalışmalara göre eğitim veriliyordu.	-	1	1	% 3
9.	Öğretmenlerimiz bizlerin onları izleyerek öğrenmesini istiyor.	-	1	1	% 3

Tablo 4’e bakıldığı zaman, öğretmen adaylarına uygulama öğretmenin yapmış olduğu rehberlik hizmetlerinin öğretim hizmetlerinin yürütülmesi yönünden değerlendirmeleri istendiğinde (14: %37) öğretmen adayı öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde öğretmenlerin yetersiz olduğu görüşünü dile getirirken aynı sayıda öğretmen adayı da bu hizmetlerin yeterli olduğunu dile getirmişlerdir. Bazı öğretmen adayları (2: %6) öğretmenlerin öğretim hizmetlerinin yürütülmesi görevini öğretmenlerin uygulamayıp kendilerine yükledikleri görüşünü ifade etmişlerdir. Üçer öğretmen adayı, gözlem derslerinde uygulama yapıldığını, kendilerinden çok yüksek beklentilere girildiğini ve öğretmenlerin çocuklara nasıl yaklaşılması gerektiğini

bilmedikleri görüşlerini dile getirmişlerdir. Sadece bir öğretmen adayı, uygulama rehber öğretmenlerinin öğretimde model olmayı kabul ettiğini belirtmiştir.

Öğretim hizmetlerinin yürütülmesi yönünden öğretmen rehberlik hizmeti ile ilgili bazı öğretmen adayı görüşleri:

“Programları hazırlarken hocalarımızın da yönlendirmeleri oldu. Fakat yaptığımız yanlışlar hoş görülmedi. Bizim bu eğitimi üniversitede almış olmamız gerektiği söylendi ve bizden hep yüksek performans beklendi. Hocamız derste bize öğrenciye yaklaşım konusunda bilgiler verdi ama yeterli gelmedi. Biz öğrencilerle birebir eğitim yapmak zorunda kaldık. İlk defa bir öğrenciyle boyama ve yazı çalışması yaptım. Ama hocadan bu konuda bir yardım almadım” (Ö-1).

“Bize yeteri kadar rehberlik etmedi” (Ö-17).

Tablo 5: Bilgi Paylaşımı ve Aktarımı Yönünden Öğretmen Rehberlik Hizmeti İle İlgili Görüşlerinin Dağılımı

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Her konuda bilgi verdi	3	14	17	%45
2.	Tam olarak yönlendirilmedik	2	8	10	% 27
3.	Bazı konularda yeterli bazı konularda değil.	-	6	6	% 16
4.	Paylaşmak için yeterince bilgisi yok.	1	3	4	% 11
5.	Biliyor kabul edilip açıklama yapılmadı.	-	3	3	% 8
6.	Bizim araştırmamızı istediler	-	2	2	% 6
7.	Kasıtlı olarak paylaşmadılar	-	1	1	% 3
8.	Sadece formalite değil ileriye yönelik bilgilerde verdiler	-	1	1	% 3

Öğretmen adaylarına, uygulama öğretmeninin yapmış olduğu rehberlik hizmetlerinin bilgi paylaşımı ve aktarımı yönünden öğretmen rehberlik hizmeti ile ilgili görüşleri sorulduğunda (17: %45) öğretmen adayı uygulama rehber öğretmenlerinin her konuda bilgi verdiğini ifade etmiştir. 10 öğretmen adayı uygulama rehber öğretmenleri tarafından tam olarak yönlendirilmediklerini, 6 öğretmen adayı da bazı konularda yeterli bazı konularda yetersiz bilgilendirildiklerini

dile getirmişleridir. 4 öğretmen adayı, uygulama rehber öğretmeninin paylaşmak için yeterince bilgisi olmadığını söylerken 3 öğretmen adayı, uygulama rehber öğretmenleri bizi biliyor kabul edip açıklama yapmadılar görüşünü ifade etmişlerdir. 2 öğretmen adayı bizden araştırmamızı istediler derken 1 öğretmen adayı, uygulama rehber öğretmenlerinin kasıtlı olarak bilgi paylaşmadığı görüşünde olduğunu söylerken 1 öğretmen adayı da sadece formalite değil ileriye yönelik bilgiler de verdiler şeklinde görüş belirtmiştir.

Bilgi paylaşımı ve aktarımı yönünden öğretmenin rehberlik hizmeti ile ilgili bazı öğretmen adayı görüşleri.

“Uygulama öğretmenimiz uzun yıllardır bu işi yaptığı için çok sıkılmış bir haldeydi ve bize pek faydalı olmadı. Çocuklara tahammül edemez hale gelmişti. Çocukların sadece öz bakım becerileriyle ilgileniyordu. Yapacağımız etkinliklerde bize engel oluyordu” (Ö-38).

4.2. Uygulama Yaparken Sınıftaki Öğrencilerle ve Ders Etkinlikleri İle Karşılaşılan Güçlükler.

Tablo-6: Etkinliğe Katılma ve Etkinliği Sürdürme İle İlgili Görüşlerin Dağılımı.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Güçlük çektim	2	14	16	%42
2.	Materyal eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar oldu.	2	7	9	% 24
3.	Unutkanlık (evde tekrar etmemekten kaynaklanan) sorun oldu.	2	6	8	% 21
4.	Öğrencilerin seviyesine inilememesi	2	5	7	% 19
5.	Öğrencinin derse geç gelmesi ve sınıfa adaptasyon sorunu yaşaması	1	5	6	% 16
6.	Hiç zorluk çekmedim	-	6	6	% 16
7.	Öğrencilerin bir birine zarar vermesi	-	1	1	% 3
8.	Velilerin sürekli çocuklarının yanında bulunmak istemeleri sorun oldu	-	1	1	% 3
9.	Sınıflardaki öğrenci sayılarının fazla olmasından kaynaklanan sorunlar	-	1	1	% 3

Uygulama yaparken sınıftaki öğrencilerle ve ders etkinliklerinde, etkinliğe katılma ve etkinliği sürdürme ile ilgili sorun yaşayıp yaşamadıklarına dair soruya cevap veren öğretmen adaylarından (16: %42) güçlük çektiğini dile getirirken, 9 öğretmen adayı bu güçlüğün materyal eksikliklerinden kaynaklanan sorunlar olduğunu belirtmişlerdir. 8 öğretmen adayı etkinliğe katılma ve etkinliği sürdürmede sorunun öğrencinin unutkanlığından kaynaklandığını ifade etmiştir. 7 öğretmen adayı öğrenci seviyesine inilememesini sorun olarak görürken, 6 öğretmen adayı adaptasyon problemlerinden şikâyetçi olmuştur. Sadece 6 öğretmen adayı etkinliğe katılma ve etkinliği sürdürmede sorun yaşamadığını söylemiştir.

Uygulama yaparken sınıftaki öğrencilerle etkinliğe katılma ve etkinliği sürdürme ile ilgili bazı öğretmen adayı görüşleri:

“Öğrencilerimiz öğrendikleri çabuk unutuyorlar. Davranış bozuklukları olan öğrenciler olduğu için derslerde aksama oluyor” (Ö-23).

Tablo-7: Yönergeleri Sunma ve Tepki Alma İle İlgili Güçlüklere Ait Görüşlerin Dağılımı:

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Öğrenci unutkanlığı-kalıcı olmaması problem oldu.	2	13	15	% 40
2.	Yönerge sunmada güçlük çektim.	-	10	10	% 27
3.	Dikkatlerini toplamada zorlandık	2	5	7	% 19
4.	Öğrencilerin seviyesine inmede güçlük çektik.	1	4	5	% 14
5.	Öğrencilerle iletişim kurmada güçlük çektik.	-	5	5	% 14
6.	Grupların homojen olmaması sorun oldu.	-	2	2	% 6
7.	Öğrencilerin problem davranışlarından kaynaklanan sorunlar yaşadık	-	2	2	% 6
8.	Öğretmenler arası işbirliği ve tutarlılığın olmaması sorun oldu.	1	-	1	% 3

Öğretmen adaylarının, yönergeleri sunma ve tepki alma ile ilgili güçlüklere ait görüşlerin dağılımına baktığımızda öğrencinin unutkanlığı/öğretimin kalıcı olamaması (15: % 40) en büyük problem olarak görülmüştür. 10 öğretmen adayı

yönerge sunmada güçlük çektiğini belirtirken, 7 öğretmen adayı öğrencilerin dikkatlerini toplama da zorlandığını ifade etmiştir. 5 katılımcı öğrencilerin seviyelerine inme de güçlük çekerken yine 5 katılımcı da öğrencilerle iletişim kurma da güçlük çektiklerini belirtmiştir. Grupların homojen olmamasının sorunlara sebep olduğunu belirten 2 öğretmen adayının yanı sıra öğrencilerin problem davranışlarının yoğunluğundan kaynaklanan problemler yaşadığını belirten 2 öğretmen adayı daha olmuştur. Bir öğretmen adayı ise öğretmenler arası işbirliği ve tutarlılığın olmamasının yönerge sunma ve tepki alma da sorunlara yol açtığını ifade etmiştir.

Yönergeleri sunma ve tepki alma ile ilgili güçlüklerle ait bazı öğretmen adayı görüşleri.

“Öğrenciler öğrendiklerini tekrar olmazsa çok çabuk unutuyorlar. Öğrenci seviyesine inmekte çok zorlanıyoruz bu sebeple bazı sorunlar yaşıyoruz. Öğrencilerin dikkatini toplamakta çok zorlanıyoruz. Bir sene boyunca aynı konunun eğitimini verdiğimiz öğrencilerimiz var ve hala başarıya ulaşabilmiş değiliz” (Ö-24).

Tablo-8: Olumsuzlukları Yönetme ve Davranışları Değerlendirmedeki Güçlükler İle İlgili Görüşlerin Dağılımı.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Çok fazla uyum sorunu yok.	1	4	5	%14
2.	Sınıfa yeni katılan öğrenciler eski öğrencilere olumsuz etkide bulunuyorlar	1	4	5	%14
3.	Öğrencilerin problem davranışları çok yoğundu	-	5	5	%14
4.	Uygun programların olmaması problem davranışların yok edilememesine sebep oluyor.	-	5	5	%14
5.	Problem davranışları önleyemiyordum.	1	3	4	%11
6.	Aile desteği yoktu.	-	3	3	%8
7.	Uygulama öğretmenimin yönlendirmesi ile bu sorunun üstesinden geldik.	1	1	2	%6
8.	Sınıf özelliklerine uymayan öğrencilerle sorun yaşadım.	-	2	2	%6

Öğretmen adaylarının, olumsuzlukları yönetme ve davranışları değerlendirme ile ilgili güçlüklerle ait görüşlerin dağılımına bakıldığında çeşitli sebeplerle problem davranışların yoğun olduğunu dile getirenler çoğunlukta bulunmaktadır. Bu sebeplerin başında sınıfa yeni katılan öğrenciler eski öğrencilere olumsuz etkide bulunuyorlar ifadesi (5: %14), öğrenci problem davranışları çok yoğundu (5: %14) ifadesi ve uygun programların olmaması problem davranışların yok edilememesine sebep oluyor (5: %14) ifadeleri gelmektedir. 5 öğretmen adayı ise olumsuzlukları yönetme ve davranışları değerlendirme ile ilgili çok fazla sorun yaşamadığını belirtmiştir. 4 öğretmen adayı problem davranışları önlemede yetersiz kaldığını belirtirken, 3 öğretmen adayı aile desteğinin olmamasından dolayı başarısız oldukları görüşünü dile getirmişlerdir. 2 öğretmen adayı uygulama rehber öğretmenin desteğiyle problemleri çözdüğünü belirtmiş, 2 öğretmen adayı da sonradan gelen öğrencilerin problem davranışlara sebep olduğu saptamasını yapmıştır.

Olumsuzlukları yönetme ve davranışları değerlendirme ile ilgili güçlüklerle ait bazı öğretmen adayı görüşleri:

“Öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı zorluk çekiyordum. Öğrenciler verilen eğitimi alıyorlardı ama evde tekrar olmaması durumunda unutabiliyorlardı. Bazı dikkat eksikliği olan ve kendini dış dünyaya kapatmış öğrenciler vardı” (Ö-7).

“Öğrenciler çabuk unutuyor. Sürekli tekrar gerekiyor. Onlarla iletişim kurabiliyoruz. Kendi aralarında iletişimleri de iyi” (Ö-12).

4. 3. Uygulama Öğretmeni İle İlgili Güçlükler

Tablo 9: Uygulama Öğretmeninizin, Yürüteceğiniz Dersi Planlama İle İlgili Davranışları Açısından Görüşlerin Dağılımı.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Uygulama rehber öğretmenlerin desteğiyle sorun yaşamadık.	2	13	15	%40
2.	Planları, uygulama rehber öğretmeni ile birlikte hazırladık	1	6	7	%19
3.	Programları hazırlamak çok zor oldu	-	6	6	%16
4.	Kimse yardımcı olmadı	2	3	5	%14
5.	Tüm planları kendimiz hazırladık	1	2	3	%8

Uygulama öğretmeninizin, yürüteceğiniz dersi planlama ile ilgili davranışları açısından görüşlerin dağılımına baktığımızda 15 öğretmen adayı sorun yaşamadığını ifade ederken 7 öğretmen adayı planları uygulama rehber öğretmeni ile birlikte hazırladığını söylemiştir. Bazı adayla ise zorluklar yaşadıklarını belirtip bu zorluklar içinde planları hazırlamak çok zor oldu (6: %16) ve kimseden yardım almadık ifadeleri ön plana çıkmıştır. 3 öğretmen adayı ise sınıfın tüm planlarını kendilerinin hazırlamak zorunda bırakıldıklarını belirtmişlerdir.

Uygulama öğretmeninizin, yürüteceğiniz dersi planlama ile ilgili bazı katılımcı görüşleri:

“Plan konusunda sıkıntı çekmedim” (Ö-17).

Tablo 10: Uyguma Öğretmeni İle İletişim ve Etkileşim Hakkındaki Görüşlerin Dağılımı.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	İletişim açısında güçlük çekmedik	4	17	21	%56
2.	Öğretmenimizle iletişimimiz yoktu	2	6	8	%21
3.	İletişimde sorunlar yaşadık	-	8	8	%21
4.	Öğretmen tecrübesiz olduğu için yeterli iletişim kuramadık	-	2	2	%6

Uyguma öğretmeni ile İletişim ve etkileşim hakkındaki görüşlerine başvuru alan öğretmen adaylarının yarısından fazlası (21: %56) iletişim açısından güçlük çekmediğini belirtmiştir. 8 öğretmen adayı uygulama rehber öğretmenleri ile hiç iletişim kuramadıklarını belirtirken yine 8 öğretmen adayı iletişimde sorunlar yaşadıklarını dile getirmişleridir. 2 öğretmen adayı iletişim probleminin kaynağı olarak uygulama rehber öğretmenin tecrübesizliğini göstermişleridir.

Uyguma öğretmeni ile İletişim ve etkileşim hakkında bazı katılımcı görüşleri:

“Uygulama öğretmenimle iletişimim iyi. Anlayışlı davranıyorlar” (Ö-28).

“Öğretmenimizle iletişim kuramıyorduk. Çoğu zaman o konuşuyordu biz dinliyorduk. Bize asla söz hakkı vermiyordu. Bu büyük sorun oldu bizim için” (Ö-32).

Tablo 11: Uygulama Öğretmeninin Uygun Materyal Tasarımı ve Kullanımı İle İlgili Görüşlerin Dağılımı

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Materyaller öğrencileri geliştirecek kadar yeterli değil.	2	8	10	%27
2.	Görüş belirtilmedi.	2	6	8	%21
3.	Uygulama rehber öğretmenleri yardımcı oldu.	2	6	8	%21
4.	Öğretmen yetersizdi.	-	5	5	%14
5.	Kendi ürettiğimiz materyalleri kullandık.	-	3	3	%8
6.	Öğretmen materyal tasarımı ve kullanımında isteksizdi.	-	1	1	%3

Uygulama Öğretmeninin, uygun materyal tasarımı ve kullanımı ile ilgili görüşlerine başvuru alan öğretmen adaylarından (10: %27) kişi üretilen materyaller öğrencileri geliştirecek kadar yeterli değil cevabını vermişlerdir. 8 öğretmen adayı görüş belirtmezken, 8 öğretmen adayı da uygulama rehber öğretmenlerinin materyal tasarımı ve kullanımında kendilerine yardımcı olduklarını dile getirmişleridir. 5 öğretmen adayı uygulama rehber öğretmenini materyal tasarımı ve kullanımı yönünden yetersiz bulurken sadece 3 öğretmen adayı kendi ürettikleri materyalleri kullandıklarını ifade etmiştir. Bir öğretmen adayı ile öğretmenlerinin materyal tasarımı ve kullanımında isteksizliğinden yakınmıştır.

Uygulama öğretmenin, uygun materyal tasarımı ve kullanımı özellikleri ile ilgili bazı katılımcı görüşleri:

“Materyaller sadece küçük öğrenciler için yapılıyordu” (Ö-17).

“Bizim önerilerimizi dikkate almıyordu. Örneğin: sınıfa bir mevsim şeridi yapalım renk gelsin dediğimizde, ne anlar bu çocuklar ondan diyordu” (Ö-38).

4.4. Uygulama Okulu İle İlgili Karşılaşılan Güçlükler

Tablo 12: Uygulama Okulunda Materyal Açısından Karşılaşılan Güçlükler İle İlgili Görüşlerin Dağılımı.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Materyal yeterli değildi	5	24	29	%77
2.	Materyal yeterliydi	1	8	9	%24

Öğretmen adaylarının, uygulama okulunda materyal açısından karşılaşılan güçlükler ile ilgili görüşleri alındığında (29: %77) öğretmen adayı materyal yetersizliğinden şikâyet ederken 9 öğretmen adayı materyallerin yeterli olduğunu fakat bir kısmının amaca uygun olmadığını belirtmiştir.

Uygulama okulunda materyal açısından karşılaşılan güçlükler ile ilgili bazı katılımcı görüşleri:

“Materyal fazlaydı fakat uygun değildi” (Ö-17).

“Okul da materyal açısından çok sıkıntımız oldu” (Ö-5).

Tablo 13: Uygulama Okulunda Okulun Fiziki Durumu Açısından Karşılaşılan Güçlüklerle İlgili Görüşlerin Dağılımı.

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Fiziki durum iyi değildi	5	17	22	%58
2.	Fiziki durum iyiydi	1	11	12	%32
3.	Kışın ısınma problemi vardı	-	3	3	%8

Uygulama okulunda, okulun fiziki durumu açısından karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşleri alınan öğretmen adaylarının büyük bir kısmı (22: %58) okulun fiziki durumunun iyi olmadığını belirtmiş, 12 öğretmen adayı ise uygulama yaptıkları okulun fiziki durumunun iyi olduğunu ifade etmiştir. 3 öğretmen adayı ise kısınma problemine vurgu yapmıştır.

Uygulama okulunda, okulun fiziki durumu açısından karşılaşılan güçlükler ile ilgili bazı katılımcı görüşleri:

“Okulumuz çok soğuktu. İki sınıftan oluşuyordu bizim sınıfımız ve bütün öğretmenler öğrenciyle aynı sınıfta eğitim yapılıyordu. Soğuktan dolayı eğitim kalitesi düşüyordu, öğrencileri bireysel eğitime alamıyorduk” (Ö-2).

“Bahçe düzeni öğrencilere uygun değildi. Bahçenin çok geniş ve tedbirsiz olması da olumsuzluğa yol açıyordu. Materyal açısından tam yeterli değildi. Zaman zaman kendi ürettiğimiz materyallerle eğitim yapıyorduk ve öğrencilerin sıkılması üzerine sık sık bunları yeniliyorduk” (Ö-3).

Tablo 14: Uygulama Okulunda Okula Ulaşım Açısından Karşılaşılan Güçlüklerle İlgili Görüşlerin Dağılımı

No	Görüşler	Frekans			Yüzde
		Erkek	Kız	Toplam (N)	
1.	Uygulama okulu ulaşım açısından uygun konumda idi.	5	24	29	%77
2.	Ulaşımında sıkıntı yaşadım.	1	8	9	%24

Öğretmen adaylarının çoğunluğu (29: %77) uygulama yaptıkları okulların merkezde olduğunu ve ulaşım problemi yaşamadıklarını belirtirken, 9 öğretmen adayı ulaşımında zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

Uygulama okulunda, okula ulaşım açısından karşılaşılan güçlüklerle ilgili bazı katılımcı görüşleri.

“Okula ulaşımında zorlanmıyoruz. Trafikğin yoğunluğu ve uzunluğu bunu tetikliyor” (Ö-12).

“Ulaşım açısından zorluk çekmedik uygun bir konumdaydı. Okulumuzun yakın olması bizi rahatlattı” (Ö-20).

BÖLÜM 5

TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular tartışılıp yorumlanmıştır.

5.1. Uygulama Öğretmeninin Yapmış Olduğu Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Öğretmenlik uygulamalarında uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına tecrübelerini aktarması ve yardımcı olması uygulamaların sağlıklı yürütülebilmesi açısından çok önemlidir. Öğretim uygulaması dersi de uygulamaya yönelik olduğu için, öğretmen adayları uygulama öğretmenlerinin daha fazla yardımına ve rehberliğine ihtiyaç duyarlar.

Öğretmen adaylarının ifadelerine verdikleri görüşlere göre, görüşmeye katılan öğretmen adaylarının bir kısmı uygulama öğretmeninin kendilerine karşı iyi davrandığını ancak, yeterli rehberlik yapmadıklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan bir kısım öğretmen adayı uygulama öğretmenlerinin kendilerine yeterli bilgi vermediklerini ve öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde öğretmenlerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin bu tür olumsuz davranışları ve yeterli rehberliği yapmamaları öğretmen adayları açısından bir olumsuzluk teşkil etmektedir. Bu olumsuzluk öğretmen adaylarının öğretmenlik hayatlarında mesleklerini işlevsel bir şekilde yapmalarını olumsuz etkileyebilir. Bu yüzden uygulama öğretmenleri öğretmen adaylarına rehberlik hizmetini doğru ve sağlıklı vermelidirler.

Gökçe ve Demirhan (2005) da betimsel türde yaptıkları, ‘Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri’ adlı araştırmalarında, 80 uygulama öğretmeni ve 341 öğretmen adayından 2003-2004 öğretim yılının II. Yarıyılında anket formuyla veri toplamışlardır. Yapmış oldukları araştırmada, öğretmen adaylarının özellikle belirttikleri sorun, uygulama öğretmenlerinin kendilerine karşı ilgisiz davranmaları olmuştur. Öğretmen adayları, uygulama öğretmenlerinin dersi bırakıp kendilerine boş zaman yaratmak hevesinde olduklarını,

kendilerine fazla yardımcı olmadıklarını sadece eleştirildiklerini, uygulama öğretmenlerinin yeterli katkı sağlamadıklarını ve meslekte soğutmaya varan tavırlar sergilediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının bir kısmı da, uygulama öğretmenleri tarafından okulun tanıtılmadığını, okuldaki diğer öğretmen ve yöneticilerle tanıştırılmadıklarını belirtmişlerdir.

‘Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Derslerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri’ adlı başka bir çalışmada, öğretmen adaylarına ve uygulamada görev alan öğretmenlere iki açık uçlu soru yöneltilmiştir. Yapmış oldukları araştırmada, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına ilgisiz davrandıklarını, yapacakları ders sunumları ve gerçekleştirecekleri etkinlikler için yeterince yardımcı olmadıklarını belirtmişlerdir (Sağlam ve Sağlam, 2004).

Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt (2007) ‘Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi II Dersine İlişkin Görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği)’ adlı bir araştırma yapmışlardır. Araştırma, 2006–2007 öğretim yılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören ve Okul Deneyimi II dersini alan 222 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin bağımsız örneklem t-testi frekans, yüzde ve ortalama istatistikleri yoluyla elde edildiği araştırmada, bazı uygulama öğretmenlerinin rehberlik etme becerileri öğretmen adaylarına göre yetersiz kaldığını vurgulamışlardır.

Öğretmen adaylarının uygulama okullarında, uygulama öğretmenlerinin rehberliğinde kazandığı deneyimlerin yaşamda çok önemli bir yeri vardır. Okullardaki uygulama öğretmenleri, deneyimlerini öğretmen adaylarına yansıtılabildikleri oranda verimli ve etkili olabilmektedir. Bu olgu, tarihsel süreç boyunca eğitimcilerin yetiştirilmesinde çeşitli şekillerde ortaya çıkmıştır (Gökçe ve Demirhan, 2005). 47 matematik öğretmeni adayının katıldığı ‘Fakülte-Okul İşbirliği Programı: Matematik Öğretmenleri Adaylarının Okul Uygulama Dersi Üzerine Görüşleri’ adlı bir başka çalışmada, öğretmen adaylarına bir açık uçlu soru yöneltilmiştir. Çalışma sonucunda, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adayları için yapmaları gereken rehberlik görevlerinin farkında olmadıkları vurgulanmıştır (Eraslan, 2008). Uygulama öğretmenlerinin bu uygulamayı değersiz gördükleri, daha fazla yoruldukları ve işlevsel olmaktan daha çok işler yürüsün de nasıl olursa olsun düşüncesiyle davrandıkları söylenebilir.

5.2. Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Sınıftaki Öğrencilerin Ders Etkinlikleri İle İlgili Karşılaştıkları Güçlükler.

Öğretmen adaylarının çoğunluğunun (%42) bu konuda güçlük çektiği görülmektedir. Hiç güçlük yaşamadığını belirten (%16) öğretmen adayı sayıca çok az çıkmıştır. Öğretmen adaylarının çoğunluğu uygulama yaptıkları sınıfta ders etkinlikleri ile ilgili güçlükler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıfta, öğrencilerin öğrendiklerini çabuk unuttuklarını, öğrenci seviyelerine inemediklerini, öğrencilerin sınıfa alışamadıklarını ve sınıfta araç-gereç yetersizliğinden bahsetmişlerdir. Sınıfta kendilerini ortaya koymada zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

Bu çalışmayı destekler biçimde Işıkoğlu, İvrendi ve Şahin (2007), yaptıkları araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum incelemesi kullanarak sınıf öğretmenliği ve okul öncesi eğitimi öğretmenliği bölümlerinden 11 öğrenci ve 8 uygulama öğretmeni üzerinde yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının sınıfta varlıklarını ortaya koymada zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Bir diğer çalışmada, öğretmen adayları iyi bir plan ve ön hazırlıkla kendilerine güvenlerinin daha da arttığını ve etkili ders işlediklerini, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin önemli olduğunu vurgulamışlardır (Güven, 2004).

Bir öğretmen adayı çok iyi bir genel kültüre, öğretmenlik meslek bilgisine ve alan bilgisine sahip olması gerekir. Bununla birlikte, öğretmen adayı öncelikle plan ve programını önceden çok iyi hazırlamalıdır. Bir planda hangi araç gereci kullanacağını, hangi öğretim yöntemlerini kullanacağını belirtmelidir. Öğretmen adayı bunları yerine getirdikten sonra öğrenci seviyesine nasıl ineceğini, araç-gereci nasıl temin edeceğini, öğrenciyi sınıfa nasıl alıştıracağını bilir. Öncelikle uygulama öğretmenlerin olsun tüm öğretmenlerin bu şartları yerine getirmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmen adaylarına rehberlik yapacak olanlar uygulama öğretmenleridir. Bu yüzden hem uygulama öğretmenleri hem de öğretmen adayları yeterli donanımına sahip olmaları gerekmektedir. Bir öğretmen bu özelliklere sahip olmadığı takdirde etkili bir öğretmen olması mümkün değildir. Bu boyutlardan birinin olmaması öğretmen için büyük bir eksiklik olduğu gibi bu alanlara ilişkin kazanılan bilgilerin uygulamaya dönüştürülememesi de öğretmenlik formasyonunun tamamlanmadığını göstermektedir (Şirin ve Cesur, 2008). Uygulama sürecinde bu tür güçlüklerin

olması, öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulamasında beklentilerini olumsuz etkilediği söylenebilir.

5.3. Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Sınıftaki Uygulama Öğretmeni İle Karşılaştıkları Güçlükler.

Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıftaki uygulama öğretmeni ile güçlükler yaşadıklarını belirtmişlerdir. Uyguma öğretmeni ile iletişim ve etkileşim süreçlerinde aday öğretmenlerin yarıya yakın kısmı problemler yaşadıklarını, materyal tasarımı, kullanımı ve aday öğretmenlere rehberlik etmelerinde ciddi problemler görüldüğünü belirtmişlerdir. Aday öğretmenlerin, uygulamaya gittikleri uygulama okulundaki uygulama öğretmeni ile yaşadıkları güçlükler uygulamaya giden aday öğretmenlerin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir.

Sağlam ve Sağlam (2004) da yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarına ders sunumundan sonra uygulama öğretmenlerince yeterli dönüt verilmediğini belirtmişlerdir. Bir başka çalışmada, öğretmen adaylarının çoğunun (%85) uygulama öğretmeninden yeterli ve ayrıntılı dönüt alamadığıdır. Alınan dönütlerin de çoğunlukla, 'iyi, fena değil, bir dahaki sefere daha iyi olur' gibi dönütler olmasıdır. Dönüt konusunda öğretmen adaylarının mesleki gelişimine pek katkısı olmayan, onları analitik düşünmeye ve kendini bu süreçte belirli boyutlarda izlemeye ve değerlendirmeye, ayrıca karşılaştıkları sorunların farkında olmasına bile katkı sağlamayan dönütlerle karşı karşıya kaldıklarını ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarının çoğunun (%74) dersi planlama aşamasında uygulama öğretmeninden veya uygulama öğretim elemanından yeterli yardım alamamış olduğudur (Paker, 2008).

Bir başka çalışmada, 1999–2000 eğitim ve öğretim yılının bahar yarıyılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Tarih Eğitimi Anabilim Dalında öğretmenlik uygulamasına 20 öğretmen adayı katılmış. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, aday öğretmenler uygulama okullarındaki uygulama öğretmenlerinin, kendilerine karşı ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir (Demircioğlu, 2003).

Dursun ve Kuzu (2008), ‘Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yaşanan Sorunlara Yönelik Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanı Görüşleri’ adlı bir çalışma yapmışlardır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim şeklinde desenlenmiştir. Araştırma verileri ‘Öğretmenlik Uygulaması’ dersini alan 10 öğretmen adayı ve dersleri yürüten üç öğretim elemanı ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiş, veriler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenerek yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda, ‘öğretmen adayları, uygulama öğretmeni ve öğretim elemanı sürekli iletişim halinde olmalı’ görüşü yedi katılımcı tarafından dile getirilmiştir.

Ubuz ve Sarı (2009), ‘Sınıf Öğretmeni Adaylarının İyi Öğretmen Olma İle İlgili Görüşleri’ adlı nitel çalışmada, Gazi Üniversitesinde ikinci öğretimde okumakta olan 109 üçüncü sınıf öğretmen adayına açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Tüm öğretmenlerin iletişim sanatını öğrenmeleri gerektiği ve bu sanatı öğretim metotlarında kullanmaları gerektiği sonucu da ortaya çıkmıştır.

Uygulama öğretmenlerinin okul uygulama çalışmalarında, öğretmen adaylarına öteki görevlilere göre daha yakın konumda olmaları ve dolayısıyla en çok etkileşim içerisinde bulunmaları uygulama öğretmenliğinin önemini artıran etmenlerdir (Sağ, 2007). Öğretmen adaylarının kendileri ile yakın iletişime geçen ve olumlu tutum gösteren uygulama öğretmenlerinin yönergelerini daha rahat sergileyebilirler. Bu tür etkileşimin uygulamayı daha işlevsel yapacağı söylenebilir.

5.4. Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Uygulama Okulu İle İlgili Karşılaştıkları Güçlükler.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının çoğunluğu uygulama yaptıkları okulun ulaşım açısından uygun olduğunu belirtmişlerdir. Uygulama sürecinde ulaşımın önemli bir güçlük olduğunu vurgulayan araştırmalar da vardır (Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt (2007). Araştırmacılar yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının yarısından fazlası, uygulama okullarının fakültele uzak olduğu yönünde görüş belirttiklerini vurgulamışlardır. Dolayısıyla ile öğretmenlik uygulamasında, öğretmen adaylarının karşılaştıkları bazı güçlüklerin yanı sıra ulaşım imkanlarının da bir güçlük olduğu söylenebilir.

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Uygulama öğretmenlerinin yapmış olduğu rehberlik faaliyetlerinde, aday öğretmenlere okul ve sınıf içi kuralların açıklanmasında ve bilgilendirilmelerinde aksaklıklar yaşanmaktadır.

Öğretmen adaylarına, uygulama öğretmenin yapmış olduğu rehberlik hizmetlerinin öğretim hizmetlerinin yürütülmesi ve bilgi paylaşımı yönünden büyük aksaklıklara sebep olduğu ve uygulama öğretmenlerinin büyük kısmının model olma niteliğinden ve bilgi paylaşımında uzak olduğu görülmektedir.

Öğretmen adayları, çoğunlukla etkinliğe katılma ve etkinliği sürdürmede sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunlar öğrenci ve özelliklerini tanımamaktan kaynaklanmaktadır.

Öğretmen adaylarının yönerge sunma ve tepki almada uygulamanın ötesinde teorik alanda da bilgi eksikliği görülmektedir.

Aday öğretmenlerin problem davranışlarla baş etme ve program hazırlamada ciddi zorluklar yaşadıkları görülmektedir. Davranış sağaltımı ile ilgili bilişsel ve diğer düzeylerde eksiklikler ortaya çıkmaktadır.

Derslerin planlanmasında çoğunlukla uygulama öğretmenleri ile öğretmen adaylarının büyük bir uyum içinde olmalarına rağmen bazı aday öğretmenlerin uygulama öğretmenlerinin yapması gereken planları da yapmak zorunda kaldıkları görülmüştür.

Uyguma öğretmeni ile iletişim ve etkileşim süreçlerinde aday öğretmenlerin yarıya yakın kısmı problemler yaşamıştır.

Uygulama öğretmenlerinin materyal tasarımı, kullanımı ve aday öğretmenlere rehberlik etmelerinde ciddi problemler görülmektedir.

Uygulama yapılan okul ve sınıflarda büyük oranda materyal eksiklikleri bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

6.2. Öneriler

1. Aday öğretmenlere verilen uygulama yönergelerinin benzerleri uygulama öğretmenleri için de hazırlanabilir.
2. Öğretmen adaylarının okullara verilmesinde ulaşım, okul imkânları vb. nin yanında uygulama öğretmenlerinin niteliklerine de önem verilmesi gerekmektedir.
3. Öğretmen adaylarının öğrencilerin özelliklerini tanımaları açısından özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerle birlikte vakit geçirmeye yönelik ders ve etkinliklerin artırılması sağlanabilir.
4. Yönerge sunma ve tepki alma alanına yönelik derslerin işlenişlerinde öğrenmenin artırılmasına yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.
5. Davranışların ölçülmesi, programlarının hazırlanması ve uygulanması uygulamalı ve ayrı bir ders olarak verilebilir (Öğretmenlik uygulama derslerine ilave olarak).
6. Uygulama danışmanlarının (üniversite öğretim üyesi/görevlisi) denetim görevini sürekli ve çok boyutlu (rehber öğretmen, aday öğretmen ilişkileri açısından) olarak büyük bir dikkatle sürdürmesi gereği ortaya çıkmıştır.
7. Gönüllü uygulama öğretmenlerinin tercih edilmesinin yanı sıra dönem başlarında kaynaşma etkinlik ve toplantıları yapılabilir.
8. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.
9. Üniversite okul işbirliği geliştirilerek bazı ders ve etkinliklerde okulların materyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik etkinlikler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Acat, M.B. (2007). “Öğretmen Adaylarının Algılarına Göre Öğretmen Yetiştirme Programlarındaki Derslerin Gereklik Düzeyi”. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (17), 21–37.
- Açıkgöz, K.Ü. (1996). “Etkili Öğrenme ve Öğretme”. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Akpınar, B; Turan, M; Tekataş, H. (2004). “Öğretmen Adaylarının Gözüyle Sınıf Öğretmenlerinin Yeterlilikleri”. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6–9 Temmuz 2004. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Akyüz, Y. (2002). Türkiye’de Çağdaş Anlamda Öğretmenlik Mesleğinin Doğuşu. (Editör: Yüksel Özden). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pegema Yayıncılık, 33-62.
- Alkan, C; Deryakulu, D; Şimşek, N. (1995). “Eğitim Teknolojisine Giriş”. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Aydın, S; Selçuk, A; Yeşilyurt, M. (2007). “Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi II Dersine İlişkin Görüşleri”. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4 (2), 75-90.
- Balcı, A. (2009). “Sosyal Bilimlerde Araştırma”. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Bircan, İ. (2003). “Eğitimde Yeni Yönelimler Gelişmiş Ülkelerde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamaları”. Eğitimde Yansımalar: VII. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu Kitabı. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.
- Büyükkaragöz, S. S.; Muşta, M. C.; Yılmaz, H.; Pilten, Ö. (1998). “Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri)”. Konya: Mikro Yayınları.
- Cabaroğlu N. (1994). “Öğretmenlik Uygulamalarının Dil Öğretim Yöntemleri Açısından Değerlendirilmesi”. I. Eğitim Bilimleri Kongresi. Adana: 23–30 Nisan, 1, 865–872.

- Cansaran, A; İdil, Ö; Kalkan, M. (2006). “Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dallarındaki “Okul Deneyimi” Uygulamalarının Değerlendirilmesi”. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26 (1), 83–99.
- Cavkaytar, A; Özen, A; Batu, S. (2001). “Zihin Engelliler Öğretmenliği Programı Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Uygulama Derslerinde Yer Alan Yeterliklere İlişkin Kendilerini Değerlendirmeleri”. 10. Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı. Hatay.
- Çapri, B., Çelikkaleli, Ö. (2008). “Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi”. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (15), 33–53.
- Çelik, F. (1998). “Sınıf Öğretmenliği Yeni Öğretim Programının Değerlendirilmesi”. IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu. Denizli: 15–16 Ekim. PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi 2000, (8), Özel Sayı.
- Çelikten, M; Şanal, M; Yeni, Y. (2005). “Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri”. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (19), 2005/2, 207–237.
- Demircioğlu, İ.H. (2003). “Tarih Uygulama Öğrencilerinin Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulları Hakkındaki Görüşleri: KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Örneği”. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13 (1), 185-192.
- Demirel, Ö. Kaya, Z. (2003). Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar. (Editör: Özcan Demirel ve Zeki Kaya). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 1-20.
- D.P.T. (1992). “Engelliler İçin Eğitim Modelleri Geliştirme Projesi (Nihai Rapor)”. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Dursun, Ö. Ö., Kuzu, A. (2008). “Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Yaşanan Sorunlara Yönelik Öğretmen Adayı ve Öğretim Elemanı Görüşleri”. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, (25), 159–178.
- Dursunoğlu, H. (2003). “Cumhuriyet Döneminde İlköğretime Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi”. Milli Eğitim Dergisi, (160).
- Ekici, G. (2008). “Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algı Düzeyine Etkisi”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), (35), 98–110.
- Eraslan, A. (2008). “Fakülte-Okul İşbirliği Programı: Matematik Öğretmeni Adaylarının Okul Uygulama Dersi Üzerine Görüşleri”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education), (34), 95-105.
- Erçetin, Ş., Tozlu, N. (2006). “Eğitim Bilimlerine Giriş”. Ankara: Pegem Yayınları.
- Erden, M. (2005). “Öğretmenlik Mesleğine Giriş”. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1973). “Eğitimde Program Geliştirme”. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği. (Editör: Yüksel Özden). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pegema Yayıncılık, 1-31.
- Gelen, İ., Özer, B. (2008). “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri Hakkında Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (9).
- Gödek, Y. (2004). “Öğretmen Eğitiminde Yeniden Yapılanma, Problemler ve Bazı Öneriler”. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6–9 Temmuz). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

- Gökçe, E., Demirhan, C. (2005). “Öğretmen Adaylarının ve İlköğretim Okullarında Görev Yapan Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Etkinliklerine İlişkin Görüşleri”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 38 (1), 43–71.
- Gömlüksiz, M. N. (2002). Öğretmenlik Mesleğinin Nitelikleri. (Editör: Mehmet Taşpınar). Öğretmenlik Mesleği. Ankara: Elazığ Üniversite Kitabevi Yayınları, 149-168.
- Gündüzalp, M.F. (2003). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik.(Editörler: Özcan Demirel-Zeki Kaya). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 243–278.
- Gürkan, T. (1991). "Öğretmen Eğitiminde Micro Teaching Yöntemi". Eğitimde Nitelik Geliştirme- Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu. İstanbul: 13–14 Nisan. 68–70.
- Gürsel, M. (2004). Eğitimin Hukuksal Temelleri. (Edit: Musa Gürsel-Muhsin Hesapçioğlu). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları, 189-222.
- Güven, İ. (2004).“Sosyal Bilgiler Alanı Öğretmen Adaylarının Okul Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 4 (2), 271-300.
- Hergüner, G; Arslan, S; Dündar, H. (2002). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersini Algılama Düzeyleri”. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (11).
- Işıkoğlu, N; İvrendi, A; Şahin, A. (2007). “Öğretmenlik Uygulaması Sürecine Öğretmen Adaylarının Gözüyle Derinlemesine Bir Bakış”. Eğitim Araştırma Avrasya Dergisi, 26, 131-142.

- Kahyaoğlu, M., Yangın, S. (2007). “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz-Yeterliklerine İlişkin Görüşleri”. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15 (1), 73-84.
- Karasar, N. (1995). “Bilimsel Araştırma Yöntemi”. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Kavcar, C. (2002). “Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme.” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 35 (1-2). 1-14.
- Kocabaş, A; Durukafa, G; Gürses, I. (2000). “1998–1999 Öğretim Yılı Güz Yarıyılı Buca Eğitim Fakültesi Uygulama Okulları İşbirliği Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (12).
- Korkmaz, İ. (2002). Öğretmen Yetiştirmede Yapısal ve Kavramsal Alternatifler. ((Editör: Ali Murat Sünbül). Eğitime Yeni Bakışlar I. Ankara: Mikro Yayıncılık, 455-464.
- Kuran, K. (2002). Öğretmenlik Mesleği (Niteliği ve Özellikleri). (Editör: Adil Türkoğlu). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Mikro Yayınları, 253-278.
- Kuş, E. (2009). “Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri”. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (1999). “Bir Meslek Olarak Öğretmenlik”. (Editör: Leyla Küçükahmet). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. İstanbul: Alkım Yayınevi, 1-14.
- Küçükahmet, L. (2007). “2006–2007 Öğretim Yılında Uygulanmaya Başlanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi”. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (2), 203–218.

- MEB, (1998). “Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge”. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (1999). “Çağdaş Öğretmen Profili”. Ankara: MEB Basımevi.
- Oral, B., Dağlı, A. (1999). “Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimine İlişkin Algıları”. Çağdaş Eğitim, (254), 18-24.
- Öncü, R. (2000). “Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü”. Ankara: MEB Yayınları.
- Özdemir, S., Yalın, H.İ. (1999). “Öğretmenlik Mesleğine Giriş”. Ankara: Nobel Yayınları.
- Özmen, H. (2008). “Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II Derslerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri”. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (25), 25-37.
- Özsoy, Y.; Özyürek, M.; Eripek, S. (1997). “Özel Eğitime Giriş”. Ankara: Karatepe Yayınları.
- Özyurt, S. (1999). “Öğretmenlik Mesleğine Giriş”. Adapazarı: Değişim Yayınları.
- Paker, T. (2008). “Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar”. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (1), 132-139.
- Sağ, R. (2007). “Öğretmen Eğitiminde Uygulama Öğretmenliği Uygulamasının Değerlendirilmesi”. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Sağlam, A. Ç., Sağlam, M. (2004). “Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Derslerinin Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. Çağdaş Eğitim, 305, 18-25.

- Sarı, H. (2008). Özel Eğitim ve Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimi İle İlgili Stratejik Yaklaşımlar. (Editörler: Musa Gürsel-Muhsin Hesapçioğlu). Eğitim Bilimine Giriş. Konya: Eğitim Akademi Yayınları, 238–272.
- Sarpkaya, R. (2005). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. (Editörler: Musa Gürsel-Muhsin Hesapçioğlu). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları, 51–76.
- Sarpkaya, R. (2008). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. (Editörler: Musa Gürsel-Muhsin Hesapçioğlu). Eğitim Bilimine Giriş. Konya: Eğitim Akademi Yayınları, 53–78.
- Semerci, Ç. (2002). Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma: Sorunlar ve Yönelimler. (Editör: Mehmet Taşpınar). Öğretmenlik Mesleği. Ankara: Elazığ Üniversite Kitabevi, 251–269.
- Sılay, İ., Gök, T. (2004). “Öğretmen Adaylarının Uygulama Okullarında Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunları Gidermek Amacıyla Hazırlanan Öneriler Üzerine Bir Çalışma”. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6–9 Temmuz 2004 Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Sulak, H; Pilten, Ö; Doğan, A; Sulak, H. (2009). “Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması”. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Sullivan, P., McDonough, A. (2002). “Teachers differ in their effectiveness”. Proceedings of the 26th Annual Conference on Psychology of Mathematics Education. Vol: (4), 249–255.
- Şahin, A. E. (2004). “Meslek ve Öğretmenlik”. (Editör: Veysel Sönmez). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şirin, E. F., Cesur, K. (2008). “Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Alan Bilgisi ve Öğretmenlik Meslek Dersleri İle Öğretmenlik Uygulaması Dersi Başarıları Arasındaki İlişki”. S.Ü. BES Bilim Dergisi, 10 (1), 1-10.

- Şişman, M. (2004). “Öğretmenliğe Giriş”. Ankara: 7. Basım. Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M., Acat, M. B. (2003). “Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi”. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13 (1), 235–250.
- Tanrıöğen, A. (2002). Öğretmenlik Mesleğinde Yeni Yönelimler. (Editör: Adil Türkoğlu). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Mikro Yayınları, 279-288.
- Tekin, H. (1993). “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme”. Ankara: 7. Basım. Yargı Yayınları.
- Tezcan, M. (1981). “Eğitim Sosyolojisi”. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Tuğluk, M. N. (2007). “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarında Karşılaştıkları Problemlerin Değerlendirilmesi”. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Türkoğlu, A. (1996). “99 Soruda Eğitim Bilimine Giriş”. İzmir: Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık.
- Ubuz, B., Sarı, S. (2009). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının İyi Öğretmen Olma İle İlgili Görüşleri”. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (28), 53–61.
- Uçan, A. (2001). “Türkiye’de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış”. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitiminde Kalite Paneli.
- Uslu, Z. (2001). “Okul Deneyimi Derslerinin Öğretmen Adaylarına Etkileri”. Çağdaş Eğitim, 282, 29–36.

- Uygun, S. (2007). “Tanıkların Dilinden Bir Dönem Öğretmen Okulları (İlköğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri)”. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 221.
- Ünver, G. (2003). “Öğretmenlik Uygulamasında İşbirliği: Bir Durum Çalışması”. Ankara: G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23 (1), 87–100.
- Yıldırım, A.; Şimşek, H. (2006). “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılman, M. (2006). “Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri”. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yılmaz, B. (2002). Öğretmenlik Nasıl Bir Meslektir? (Editör: Ali Murat Sünbül). Eğitime Yeni Bakışlar I. Ankara: Mikro Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (2005). Öğretmenlik Nasıl Bir Meslektir? (Editör: Ali Murat Sünbül). Öğretmenin Dünyası. Ankara: Mikro Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2006). “Resim-İş Eğitimi Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlar”. Ankara: GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26 (1), 165–185.
- Yiğit, N., Alev, N. (2005). “Etkili Öğretmen Yetiştirme Açısından Okul Deneyimi Derslerinin Değerlendirilmesi”. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25, (1) 91–103
- YÖK, 1998. Okul Uygulama Çalışmaları. (2007). Eğitim Fakültelerinde Uygulanacak Yeni Programlar Hakkında Açıklama. (Online).
- YÖK/Dünya Bankası Komisyonu. (1998). “Fakülte-Okul İşbirliği: Öğretmen Eğitim Dizisi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi”. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi.

YÖK, 2007. “Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri”. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını. 2007–5.

İnternet Kaynakları

<http://tez2.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 30.01.2010

<http://www.yok.gov.tr/content/view/505/lang,tr/> Erişim tarihi: 02.01.2010

<http://www.yok.gov.tr/content/view/501/lang,tr/> Erişim tarihi:21.04.2009

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html> Erişim Tarihi: 10.03.2009

<http://www.egitim.selcuk.edu.tr/dersler.pdf> Erişim Tarihi: 19.05.2010

<http://public.cumhuriyet.edu.tr/aturer/ogretmenyetistirme.html> Erişim Tarihi: 17.03.2010

http://fanclub.autocadokulu.com/index_ Erişim Tarihi:18.03.2010

<http://home.uludag.edu.tr/users/staj/ogretmenlikuygulamasi.htm>
Erişim Tarihi: 04.08.2010

http://www.google.com.tr/search?source=ig&hl=tr&rlz=1R2SMSN_tr&q=ders+g%C3%B6zlem+formu Erişim Tarihi:16.08.2010

EKLER

EK-1: Öğretmenlik Uygulamasının Değerlendirilmesi

EK-2: Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge

EK-3: Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulamalarına İlişkin Esaslar

EK-4: Görüşme Formu

EK-1

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Fakültenin belirlediği esaslara göre, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni öğretmen adayının başarısını ortaklaşa değerlendirir. Öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu öğretmen adayının öğretmenlik becerilerindeki gelişmelerini özetlemeye elverişli bir yapıdadır. Gözlem sırasında doldurulan formların bir kopyası öğretmen adayına verildiğinden, öğretmen adayı gelecekteki çalışmalarını bu formda belirtilen görüşlerden yararlanarak zayıf yönlerini öğretmenlik uygulaması bitmeden önce düzeltebilir ve öğretmenliğe daha nitelikli olarak başlama olanağı bulabilir.

Öğretmenlik uygulaması sırasında öğretmen adayının düzenlediği dosya adayın öğretmenlik uygulaması dersinde gösterdiği gelişmelerin ve yaptığı etkinliklerin değerlendirilmesinde en önemli ölçüttür.

Gözlem yapan uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı doldurduğu ders gözlem formunu öğretmen adayına dersin bitiminde gösterir, öğretmen adayının güçlü ve zayıf yönlerini belirleyen, sözlü ya da yazılı yapıcı dönütler verir.

Öğretmen adayının, öğretmenlik uygulamasında gösterdiği gelişmeler ve eriştiği öğrenme düzeyi ders gözlem formları esas alınarak izlenir. Bu ders gözlem formlarına dayalı olarak öğretmen adayının uygulama başarı notu öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu doldurularak belirlenir. Bu form, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından doldurulur, ancak öğretmen adayının başarı notu uygulama öğretim elemanınca verilir.

Ders gözlem formu ve öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu ile ilgili açıklamalar ve form örnekleri aşağıda verilmiştir.

Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu

Bu bölümde örneği sunulan öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu öğretmen adayının öğretmenlik becerileri konusunda sağladığı gelişmeleri ve eriştiği düzeyi özetlemek ve öğretmenlik uygulamasındaki başarısını değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu form öğretmen adayının öğretmenlik uygulaması sırasında verdiği derslerde doldurulan ders gözlem formlarından yararlanılarak doldurulur. Formun doldurulmasında ders gözlemleri sonucunda adayın yeterliği ilgili her bir madde konusunda oluşan son kanı E, K, İ seçeneklerinden biri işaretlenerek belirtilir.

Bu değerlendirme formunun doldurulmasında, öğretmenlik uygulaması sonucunda her aday öğretmen için uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı tarafından ders gözlem formlarındaki açıklama ve yorumlar da göz önünde bulundurulur.

Formdaki maddelerin nota dönüştürülmesinde;

‘E’ sütunu işaretlenmiş her bir madde için (1) puan

‘K’ sütunu işaretlenmiş her bir madde için (2) puan

‘İ’ sütunu işaretlenmiş her bir madde için (3) puan verilerek toplam puan hesaplanır (<http://home.uludag.edu.tr/users/staj/ogretmenlikuygulamasi.htm>).

Bir adayın bütün maddelerden üç puan alarak oluşturacağı toplam puan 138’dir. Bunu 100’lük not sistemine çevirmek için (100/138) katsayısıyla çarpmak gerekir. Kısaca, adayın alacağı puan (100/138) katsayısıyla çarpılarak 100’lük not sistemine çevrilir. Bununla ilgili bir örnek öğretmenlik uygulaması değerlendirme formunun altında açıklanmıştır. Ancak, bu hesaplamada fakülteler kendilerine özgü yöntemleri de kullanabilirler (Fakülte-Okul İşbirliği, 1998).

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DEĞERLENDİRME FORMU

Öğretmen Adayı :

Okulu :

Gözlemci :

Sınıfı :

Konu :

Öğrenci Sayısı :

Tarih :

Bu değerlendirme formundaki maddelerin karşısında bulunan kısaltmaların anlamı:

(E) = Eksiği var (K) = Kabul edilebilir (İ) = İyi yetişmiş Uygun olan seçeneği

(+) ile işaretleyiniz

			E	K	İ
1.0	KONU ALANI VE ALAN EĞİTİMİ				
1.1	KONU ALANI BİLGİSİ				
1.1.1	Konu ile ilgili temel ilke ve kavramları bilme				
1.1.2	Konuda geçen temel ilke ve kavramları mantıksal bir tutarlılıkla ilişkilendirebilme				
1.1.3	Konunun gerektirdiği sözel ve görsel dili (şekil, şema, grafik, formül vb.) uygun biçimde kullanabilme				

	1.1.4	Konu ile alanın diğer konularını ilişkilendirebilme			
1.2	ALAN EĞİTİMİ BİLGİSİ				
	1.2.1	Özel öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerini bilme			
	1.2.2	Öğretim teknolojilerinden yararlanabilme			
	1.2.3	Öğrencilerde yanlış gelişmiş kavramları belirleyebilme			
	1.2.4	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli yanıtlar oluşturabilme			
	1.2.5	Öğrenme ortamının güvenliğini sağlayabilme			
2.0	ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ				
2.1	PLANLAMA				
	2.1.1	Ders planını açık, anlaşılır ve düzenli biçimde yazabilme			
	2.1.2	Amaç ve hedef davranışları açık bir biçimde ifade edebilme			
	2.1.3	Hedef davranışları uygun yöntem ve teknikleri belirleyebilme			
	2.1.4	Uygun araç-gereç ve materyal seçme ve hazırlayabilme			
	2.1.5	Hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimleri belirleyebilme			

	2.1.6	Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirebilme			
2.2.	ÖĞRETİM SÜRECİ				
	2.2.1	Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilme			
	2.2.2	Zamanı verimli kullanabilme			
	2.2.3	Öğrencilerin etkin katılımı için etkinlikler düzenleyebilme			
	2.2.4	Öğretimi bireysel farklılıklara göre sürdürebilme			
	2.2.5	Öğretim araç-gereç ve materyalini sınıf düzeyine uygun biçimde kullanabilme			
	2.2.6	Özetleme ve uygun dönütler verebilme			
	2.2.7	Konuyu yaşamla ilişkilendirebilme			
	2.2.8	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme			
2.3	SINIF YÖNETİMİ				
	<i>Ders başında</i>				
	2.3.1	Derse uygun bir giriş yapabilme			
	2.3.2	Derse ilgi ve dikkati çekebilme			
	<i>Ders süresinde</i>				

	2.3.3	Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilme			
	2.3.4	Derse ilgi ve güdünün sürekliliğini sağlayabilme			
	2.3.5	Kesinti ve engellemelere karşı uygun önlemler alabilme			
	2.3.6	Övgü ve yaptırımlardan yararlanabilme			
		<i>Ders sonunda</i>			
	2.3.7	Dersi toparlayabilme			
	2.3.8	Gelecek dersle ilgili bilgiler ve ödevler verebilme			
	2.3.9	Öğrencileri sınıftan çıkarmaya hazırlayabilme			
2.4	İLETİŞİM				
	2.4.1	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilme			
	2.4.2	Anlaşılır açıklamalar ve yönergeler verebilme			
	2.4.3	Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilme			
	2.4.4	Ses tonunu etkili biçimde kullanabilme			
	2.4.5	Öğrencileri ilgi ile dinleme			
	2.4.6	Sözel dili ve beden dilini etkili biçimde kullanabilme			
3.0	DEĞERLENDİRME VE KAYIT TUTMA				
	3.1	Uygun değerlendirme materyali			

		hazırlayabilme			
	3.2	Öğrencilerin anlama düzeylerine göre dönütler verebilme			
	3.3	Öğrencilerin ürünlerini kısa sürede notlandırma ve ilgililere bildirebilme			
	3.4	Değerlendirme sonuçlarının kayıtlarını tutma			
4.0	DİĞER MESLEKİ YETERLİKLER				
	4.1	Mesleği ile ilgili yasa ve yönetmeliklerin farkında olma			
	4.2	Mesleki öneri ve eleştirilere açık olma			
	4.3	Okul etkinliklerine katılma			
	4.4	Kişisel ve mesleki davranışları ile çevresine iyi örnek olma			
		Toplam			

Bu formun kullanılması ile ilgili açıklama:

Bu formdaki her bir maddeyi değerlendirmeden önce ayrıntılı açıklamalar içeren ve üç sütundan oluşan “Öğretmen Yeterlik Göstergeleri” belgesine bakınız. Değerlendirmenizi nota dönüştürmede aşağıdaki örnekten yararlanabilirsiniz.

E, K ve İ'nin sayısal değerleri sırasıyla E=1, K= 2 ve İ=3 olsun. Değerlendirilen aday öğretmen, örneğin, 14 E, 16 K ve 16 İ almış olsun. Aday öğretmenin aldığı puanı 100 üzerinden değerlendirmek istiyorsanız, şu formülü kullanınız.

$\square (14 \times 1) + (16 \times 2) + (16 \times 3) \square \times 100/138 = 68$ olarak bulunur. Not: 138: alınabilecek en yüksek puandır. Dosya notu 75 olan bir öğrencinin başarı notu: $(68 \times 70/100) + (75 \times 30) = 70,1$ olur.

Aday hakkında eklemek istediğiniz başka görüşleriniz varsa yazınız:

İmza

İmza

Uygulama Öğretmeni

Uygulama Öğretim Elemanı

<http://home.uludag.edu.tr/users/staj/ogretmenlikuygulamasi.htm>
(adresinden indirilmiştir).

Ders Gözlem Formu

Ders gözlem formu, öğretmen adayının sınıf içi öğretim becerilerini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu formda yer alan maddeler öğretmen yeterliklerinden özellikle sınıf içerisinde gözlenebilir olanlarını içermektedir. Bu formu kullanmanın iki temel amacı bulunmaktadır:

1. Öğretmen adayına öğretmenlik uygulaması sırasında vereceği örnek derslere ilişkin dönüt vermek,

2. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanına öğretmenlik uygulaması değerlendirme formunu doldurabilmeleri için veri sağlamaktır.

Her öğretmen adayı, bu form kullanılarak olanaklar ölçüsünde sıkça gözlenmelidir. Öğretmen adayında gözlenebilen özellikler formda işaretlenmelidir. Bu form, öğretmen adayının öğretim sürecinde, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanınca doldurularak öğretmen adayına verilmelidir. Bu formun bir kopyası öğretmen adayının gelişimini izlemek amacıyla dosyasına konmalıdır.

Öğretmen adayının her yeterlik alanında yapmış olduğu çalışmalara ilişkin düşünceler gözlemci tarafından formun ilgili bölümüne yazılacaktır. Öğretmen adayına bu şekilde verilecek olan formdaki ilgili bölüme aday da kendi görüşlerini yazarak imzalayacak ve gözlemciye geri verecektir.

Bu ders gözlem formu herhangi bir alana özgü hazırlanmadığından bazı alanlara ilişkin özel yeterlikleri ve davranışları gözlemeye elverişli olmayabilir. Bu durumlarda gözlemi yapan kişi kendi kanısını formun açıklama ve yorumlar bölümünde ifade edebilir.

(<http://www.yok.gov.tr/content/view/505/lang,tr/>)internet adresinden alınmıştır.

DERS GÖZLEM FORMU

Anabilim Dalı:

Okulu:

Öğretmen Adayı:

Sınıfı:

Gözlemci:

Öğrenci Sayısı:

Konu:

Tarih:

Bu değerlendirme formundaki maddelerin karşısında bulunan kısaltmaların anlamı:
(**E**): Eksiği var, (**K**): Kabul edilebilir, (**İ**): İyi yetişmiş Uygun seçeneği (+) ile işaretleyiniz.

					AÇIKLAMA VE YORUMLAR		
					E	K	İ
1	KONU ALANI VE ALAN EĞİTİMİ						
1.1	KONU ALANI BİLGİSİ						
	1.1.1.	Konu ile ilgili temel ilke ve kavramları bilme					
	1.1.2.	Konuda geçen temel ilke ve kavramları mantıksal bir tutarlılıkla ilişkilendirebilme					
	1.1.3.	Konunun gerektirdiği sözel ve görsel dili (şekil, şema, grafik, formül vb.) uygun biçimde kullanabilme					
	1.1.4.	Konu ile alanın diğer konularını ilişkilendirebilme					
1.2	ALAN EĞİTİMİ						
	1.2.1.	Özel öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerini bilme					
	1.2.2.	Öğretim teknolojilerinden yararlanabilme					
	1.2.3.	Öğrencilerde yanlış gelişmiş kavramları belirleyebilme					
	1.2.4.	Öğrenci sorularına uygun ve yeterli yanıtlar oluşturabilme					
	1.2.5.	Öğrenme ortamının güvenliğini sağlayabilme					
2.0	ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ						
2.1.	PLANLAMA						
	2.1.1.	Ders planını açık, anlaşılır ve düzenli biçimde yazabilme					
	2.1.2.	Amaç ve hedef davranışları açık bir biçimde ifade edebilme					
	2.1.3.	Hedef davranışları uygun yöntem ve teknikleri belirleyebilme					
	2.1.4.	Uygun araç gereç ve materyal seçme ve hazırlayabilme					
	2.1.5.	Hedef davranışlara uygun değerlendirme biçimleri belirleyebilme					
	2.1.6.	Konuyu önceki ve sonraki derslerle ilişkilendirebilme					
2.2.	ÖĞRETİM SÜRECİ						

	2.2.1.	Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini uygun biçimde kullanabilme				
	2.2.2.	Zamanı verimli kullanabilme				
	2.2.3.	Öğrencilerin etkin katılımı için etkinlikler düzenleyebilme				
	2.2.4.	Öğretimi bireysel farklılıklara göre sürdürebilme				
	2.2.5.	Öğretim araç gereç ve materyalini sınıf düzeyine uygun biçimde kullanabilme				
	2.2.6.	Özetleme ve uygun dönütler verebilme				
	2.2.7.	Konuyu yaşamla ilişkilendirebilme				
	2.2.8.	Hedef davranışlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme				
2.3	SINIF YÖNETİMİ					
	Ders Başında					
	2.3.1	Derse uygun bir giriş yapabilme				
	2.3.2	Derse ilgi ve dikkati çekebilme				
	Ders Süresinde					
	2.3.3	Demokratik bir öğrenme ortamı sağlayabilme				
	2.3.4	Derse ilgi ve güdünün sürekliliğini sağlayabilme				
	2.3.5	Kesinti ve engellemelere karşı uygun önlemler alabilme				
	2.3.6	Övgü ve yaptırımlardan yararlanabilme				
	Ders Sonunda					
	2.3.7	Dersi toparlayabilme				
	2.3.8	Gelecek dersle ilgili bilgiler ve ödevler verebilme				
	2.3.9	Öğrencileri sınıftan çıkarmaya hazırlayabilme				
2.4	İLETİŞİM					
	2.4.1.	Öğrencilerle etkili iletişim kurabilme				
	2.4.2.	Anlaşılır açıklamalar ve yönergeler verebilme				
	2.4.3	Konuya uygun düşündürücü sorular sorabilme				
	2.4.4	Ses tonunu etkili biçimde kullanabilme				
	2.4.5	Öğrencileri ilgiyle dinleme				
	2.4.6	Sözel dili ve beden dilini etkili biçimde kullanabilme				
	Toplam					
	Not:					

Özet Bilgi:

Öğretmen adayının yukarıdaki yeterlik alanlarının her birinde yapmış olduğu çalışmalara ilişkin düşünceler:

Gözlemcinin imzası

Öğretmen adayının görüşleri (varsa):

İmza

(http://www.google.com.tr/search?source=ig&hl=tr&rlz=1R2SMSN_tr&q=ders+g%C3%B6zlem+formu), internet adresinden alınmıştır.

EK-2

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
BAĞLI EĞİTİM ÖĞRETİM KURUMLARINDA YAPACAKLARI
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

Tebliğler Dergisi : EKİM 1998/2493

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu Yönergenin amacı, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlayacak uygulama çalışmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönerge, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarındaki öğrencilerin, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî ve özel eğitim ve öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulaması çalışmalarının, amaç, ilke ve yöntemlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönerge, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun ilgili hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu Yönergede geçen;

Öğretmen Adayı, öğretmenlik programlarına devam eden, öğretmeni olacağı öğretim düzeyi ve alanında, okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisini ifade eder.

Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adaylarına, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli

bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir dersi ifade eder.

Okul Deneyimi, öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağını veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan dersleri ifade eder.

Fakülte, öğretmen yetiştiren fakülte ve yüksek okulları belirtir.

Uygulama Okulu, öğretmenlik uygulamalarının yürütüldüğü, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel, yatılı-pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarını ifade eder.

Fakülte Uygulama Koordinatörü, öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, öğretim elemanı, millî eğitim müdürlüğü koordinatörü ve uygulama okul koordinatörüyle birlikte, planlanan ve belirlenen esaslara göre yürütülmesini sağlayan, eğitim ve öğretimden sorumlu dekan yardımcısı veya yüksek okul müdür yardımcısını ifade eder.

Bölüm Uygulama Koordinatörü, fakülte-uygulama okulu işbirliği sürecinde, bölümün öğretmenlik uygulamaları ile ilgili yönetim işlerini planlayan ve yürüten öğretim elemanını ifade eder.

Uygulama Öğretim Elemanı, alanında deneyimli ve öğretmenlik formasyonuna sahip, öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını planlayan, yürüten ve değerlendiren yüksek öğretim kurumu öğretim elemanını ifade eder.

Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü, öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, fakülte ve okul koordinatörleriyle birlikte planlanan esaslara göre yürütülmesini sağlayan, ilde millî eğitim müdürü veya yardımcısı, ilçede ise ilçe millî eğitim müdürü ya da şube müdürünü ifade eder.

Uygulama Okulu Koordinatörü, okulundaki uygulama etkinliklerinin belirlenen esaslara uygun olarak yürütülmesi için uygulama okulu, ilgili kurumlar ve kişiler arasında iletişim ve koordinasyonu sağlayan okul müdürünü veya yardımcısını ifade eder.

Uygulama Öğretmeni, uygulama okulunda görevli, öğretmenlik formasyonuna sahip, alanında deneyimli öğretmenler arasından seçilen, öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanmasında rehberlik ve danışmanlık yapan sınıf veya ders öğretmenini ifade eder.

Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi, öğretmen yetiştirme sisteminin daha kalıcı ve etkin bir şekilde işlemlerini sağlamak ve daha nitelikli öğretmen yetiştirmeye katkıda bulunmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu ve Eğitim Fakülteleri temsilcilerinden oluşan danışma organını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Öğretmenlik Uygulaması İlkeleri

Madde 5- Öğretmenlik uygulaması aşağıdaki ilkeler doğrultusunda planlanır, programlanır ve yürütülür,

a) Kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon ilkesi: Öğretmenlik uygulamasına ilişkin esaslar Millî Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından ortaklaşa belirlenir. Uygulama çalışmaları, sorumlulukların paylaşılması temelinde belirlenen esaslara dayalı olarak, millî eğitim müdürlükleri ile eğitim fakültelerinin koordinasyonunda yürütülür. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bünyesinde kurulan Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi bu esasların belirlenmesinde aktif rol oynar.

b) Okul ortamında uygulama ilkesi: Öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının öğretmeni olacağı öğretim düzeyinde, alanlarına uygun gerçek etkileşim ortamından il-ilçe millî eğitim müdürlükleri ile fakülte dekanlıkları tarafından belirlenen Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel, yatılı-pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülür.

c) Aktif katılma ilkesi: Öğretmen adaylarının, öğretme-öğrenme ve iletişim süreçlerine etkili bir biçimde katılmaları esastır. Bunun için, öğretmenlik uygulamasında her öğretmen adayından, bir dizi etkinliği bizzat gerçekleştirmesi istenir. Öğretmen adayların; bunları aşamalı olarak, süreklilik içinde ve artan bir sorumlulukla yürütmeleri sağlanır. Öğretmen adayları; uygulama hazırlığı, uygulama okulunda gözlem, uygulama öğretmenin görevlerine katılma, eğitim-

öğretim/yönetim ve ders dışı etkinliklere katılma, uygulama çalışmalarını değerlendirme etkinliklerini gerçekleştirir.

d) Uygulama sürecinin geniş zaman dilimine yayılması ilkesi: Öğretmenlik uygulaması programı; planlama, inceleme, araştırma, katılma, analiz etme, denetleme, değerlendirme ve geliştirme gibi kapsamlı bir dizi süreçten oluşur. Bu süreçlerin her biri hazırlık, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarından oluşmaktadır. Öğretmen adayının, öğretmenlik davranışlarını bu süreçler yoluyla istenilen düzeyde kazanabilmesi için fiilen uygulama yapacağı süreden çok daha fazla zamana ve çabaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle öğretmenlik uygulamaları; öğretmen adayına giderek artan bir sorumluluk ve uygulama yeterliliği kazandırmak için, en az bir yarıyla yayılarak programa yerleştirilir.

e) Ortak değerlendirme ilkesi: Uygulama etkinliklerini birlikte planlayıp yürüttükleri için öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki performansı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin yaptığı değerlendirmelerin fakültenin 'Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği' gereğince birleştirilmesiyle not olarak belirlenir. Uygulama öğretim elemanı notları fakülte yönetimine teslim eder.

f) Kapsam ve çeşitlilik ilkesi: Öğretmenlik mesleği, ders hazırlığı, dersi sunma, sınıf yönetimi, atölye ve laboratuvar yönetimi, okul ve aile mesleği ile ilgili konularda öğrenciye rehberlik yapma, öğrenci başarısını değerlendirme, yönetim işlerine ve eğitsel çalışmalara katılma gibi çok çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Ayrıca öğretmenler, çeşitli bölgelerde, farklı olarak ve koşullara sahip genel-meslekî, gündüzlü-yatılı, pansiyonlu, şehir ve köy okullarında, müstakil veya birleştirilmiş sınıflarda görev yapmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tüm görev ve sorumluluk alanlarını kapsayacak şekil ve çeşitlilikte planlanır ve yürütülür.

g) Uygulama sürecinin ve personelinin sürekli geliştirilmesi ilkesi: Öğretmenlik uygulaması çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlik uygulaması süreci ve buna paralel olarak uygulamaya katılan personel yeterlilikleri sürekli geliştirilir.

h) Uygulamanın yerinde ve denetimli yapılması ilkesi: Öğretmenlik uygulamasından beklenen faydanın sağlanabilmesi, ancak; öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması kapsamında yapacakları etkinlikleri, öğrencisi buldukları fakültenin öğretim elemanlarını yakından izleme, rehberlik etme, yanlışlarını düzeltme, eksikliklerini tamamlama ve değerlendirme çabaları ile mümkündür. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, fakültenin bulunduğu il veya ilçelerdeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Madde 6- Öğretmenlik uygulamasında;

a) Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Yükseköğretim Kurulu ile Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu ile Fakülteler ve diğer ilgili kurumlar arasındaki bilgi akışını sağlar.

2. Öğretmen yetiştirilmesi ve eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan fakülte okul iş birliği konusunda gerekli görülen model ve alt yapı çalışmalarını gerçekleştirir.

3. Ülkenin ihtiyaçları ve öncelikleri ile alandaki çağdaş gelişmeler ve araştırma bulguları doğrultusunda hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen yetiştirme sürecini etkin ve verimli hale getirir.

4. Ülkenin önceliklerini ve öğretmen açığı olan bölgeleri saptar, her dal için gerekli olan öğrenci sayısının dağılımını yapar ve öğretmenlerin temini ve istihdamı ile ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği ve koordinasyon içerisinde çalışır.

5. Öğretmen yetiştirme ve eğitimi programlarını ve derslerini oluşturup, güncelleştirir.

6. Öğretmen yetiştirme ve eğitimi derslerine ilişkin ulusal ölçütleri geliştirir ve uygulamayı değerlendirir.

b) Fakülte yönetiminin görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Bölümlerden gelen önerileri dikkate alarak uygulama öğretim elemanlarını belirler.
2. İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün iş birliği ile uygulama okullarını belirler.
3. Uygulama okullarındaki etkinliklerin, etkili ve verimli bir biçimde yürütülmesini, denetlenmesini sağlar.
4. Uygulama sürecinde, eğitim fakültesi-uygulama okulu iş birliğinin gerçekleştirilmesi için her yıl belirli zamanlarda uygulama çalışmalarına ilişkin toplantılar, kurs ve seminerler düzenler.

c) Fakülte uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Bölüm uygulama koordinatörü ve millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile iş birliği yaparak uygulama okullarını belirler, öğretmen adaylarının bu okullara dağılımını sağlar.
2. Uygulama çalışmalarını, fakülte adına izler ve denetler.
3. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını değerlendirir ve geliştirilmesi için gerekli önlemleri alır.

d) Bölüm uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Bölümle ilgili uygulama çalışmaları konusunda, bölüm uygulama öğretim elemanları arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar.
2. Uygulama öğretim elemanlarının ve her uygulama öğretim elemanının sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarının listesini hazırlar; fakülte uygulama koordinatörüne iletir.
3. Uygulama okullarının seçiminde fakülte uygulama koordinatörüne yardım eder.

e) Uygulama öğretim elemanının görev ve sorumlulukları:

1. Öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulaması etkinliklerine hazırlar.
2. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerini, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile birlikte planlar.
3. Öğretmen adayının çalışmalarını, uygulama öğretmeni ile birlikte düzenli olarak izler, denetler.

4. Uygulamanın her aşamasında öğretmen adayına gerekli rehberliği ve danışmanlığı yapar.

5. Uygulama sonunda öğretmen adayının çalışmalarını, uygulama öğretmeni ile birlikte değerlendirir ve sonucu not olarak fakülte yönetimine bildirir.

f) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Öğretmenlik uygulaması yapılacak illerde il millî eğitim müdür yardımcılarında birini, merkez ilçeler dışındaki ilçelerde ilçe millî eğitim şube müdürlerinden birini 'millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü' olarak görevlendirir.

2. Fakülte uygulama koordinatörünün iş birliği ile sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi farklı kent ve köy uygulama okullarını ve her okulun uygulama kontenjanlarını öğretmenlik alanları itibariyle belirler, kontenjanların fakültelelere dağıtımını yapar.

3. Fakültenin düzenleyeceği uygulama çalışmalarına ilişkin toplantı, seminer ve kurslara; millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü, uygulama okulu koordinatörleri ile uygulama öğretmenlerinin katılımını sağlar.

4. Eğitim fakülteleri ve uygulama okulları arasında koordinasyonu ve iş birliğini kolaylaştırıcı önlemler alır.

5. Uygulama çalışmalarını izler ve denetler.

g) Millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Fakülte ve okul uygulama koordinatörleri ile iş birliği yaparak uygulama okullarını belirler.

2. Uygulama okullarının, uygulama kontenjanlarını öğretim alanları itibariyle belirler, fakültelelere dağılımını sağlar.

3. Öğretmenlik uygulamalarını denetler, değerlendirir, etkili bir biçimde yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

h) Uygulama Okulu müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Uygulama Okulu koordinatörünü belirler,

2. Uygulama öğretim elemanlarının iş birliği ile uygulama öğretmenlerini belirler.

3. Uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarıyla toplantı yapar, kendilerine görev ve sorumluluklarını bildirir.

4. Uygulama çalışmalarının etkili ve verimli bir biçimde yapılabilmesi için gerekli eğitim ortamını sağlar.

5. Uygulama öğretmenlerinin uygulama çalışmalarını denetler.

ı) Uygulama Okulu koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Millî eğitim müdürlüğü, okul yönetimi ve fakülte arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar,

2. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri planlar.

3. Uygulama çalışmalarını izler, değerlendirir ve sağlıklı yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

i) Uygulama öğretmenin görev ve sorumlulukları:

1. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörü ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri hazırlar.

2. Uygulama programının gerektirdiği etkinliklerin yürütülmesini sağlar, uygulama etkinliklerinin başarılı bir biçimde yerine getirilmesi için öğretmen adayına rehberlik eder, bu etkinlikleri izler ve denetler.

3. Uygulama sonunda öğretmen adayının uygulama çalışmalarını değerlendirir, uygulama okulu koordinatörüne teslim eder.

j) Öğretmen adayının görev ve sorumlulukları:

1. Uygulama programının gereklerini yerine getirmek için planlı ve düzenli çalışır. Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve diğer öğretmen adayları ile işbirliği içinde planlı bir şekilde çalışır.

2. Uygulama programının gereklerini yerine getirirken okul yönetimi, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı, öğretmenler ve görevlilerle işbirliği yapar.

3. Öğretmenlik uygulaması etkinlikleri kapsamında, yaptıkları çalışmaları ve raporları içeren bir dosyayı uygulama öğretim elemanına teslim eder.

4. Kişisel ve meslekî yeterliliğini geliştirmek için sürekli çaba gösterir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Uygulamannın Yapılması, Öğretmenlik Uygulamasının Zamanı ve Süresi

Madde 7- Lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren programlarda öğretmenlik uygulaması, son dönemde haftada bir tam, ya da iki yarın gün olmak üzere en az bir yarıyıl süre ile yapılır. Öğretmen adayları, bu sürenin en az 24 ders saatini bizzat ders vererek değerlendirir. Uygulama okullarının kapasitesi ve öğretmen adaylarının sayısı dikkate alınarak, öğretmen adayları ikiye bölünüp her iki yarıyıldan da öğretmenlik uygulamaları sürdürülebilir.

Okul Deneyimi Derslerinin Zamanı ve Süresi

Madde 8- Okul deneyimi dersleri, öğretmen yetiştiren lisans ve yüksek lisans programlarında belirtilen yıl ve yarıyıldarda, öngörülen süre ve kapsamda bu Yönerge usul ve esasları çerçevesinde yapılır.

Uygulamannın Yeri

Madde 9- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır. İlköğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve dal öğretmenleri, olanak ve koşullar elverdiği ölçüde uygulamalarının bir kısmını köy okullarında yaparlar.

Uygulamannın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi

Madde 10- Uygulamaya ilişkin aşağıdaki işlemler yapılır.

a) Fakülte uygulama koordinatörü, öğretmenlik alanlarına göre öğretmen adayları sayılarını her öğretim döneminin başında ilgili bölüm ve ana bilim dalı başkanı ile işbirliği yaparak belirler.

b) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü, uygulama okulu olarak seçilebilecek okulların müdürleri ile işbirliği yaparak, uygulama okullarını ve her okulun öğretmen adayları kontenjanını, öğretmenlik alanları itibarıyla belirler.

c) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile fakültelerin uygulama koordinatörleri bir araya gelerek uygulama okullarının ve uygulama kontenjanlarının, öğretmenlik alanları itibarıyla fakülteye dağılımını yapar.

d) Fakülte uygulama koordinatörü, bölüm uygulama koordinatörleri ile işbirliği yaparak; kendi fakültelerindeki her uygulama öğretim elemanına düşen öğrenci sayısı 15'i geçmeyecek şekilde öğretmen adaylarının gruplarının ve her grubun sorumlu öğretim elemanını belirler.

e) Fakülte uygulama koordinatörü, kendilerine ayrılan uygulama kontenjanlarını dikkate alarak, uygulama öğretim elemanlarının ve sorumlu oldukları öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımlarını gösteren listeyi hazırlayarak, il-ilçe millî eğitim müdürlüklerine gönderir. İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü; valilik/kaymakamlık onayını aldıktan sonra bu listeyi, uygulama okul müdürlüklerine ve ilgili fakülte dekanlıklarına gönderir.

f) Uygulama Okulu koordinatörü, uygulama öğretim elemanları ile işbirliği yaparak uygulama öğretmenlerini belirler. Uygulama öğretmeni başına düşen öğrenci sayısının 6'yı, ancak ders başına düşen öğrenci sayısının 2'yi geçmeyecek biçimde dağılımını yapar.

g) Uygulama öğretim elemanı, sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulamasının dayandığı temeller, uygulama programında yer alacak etkinlikler ve uyulması gereken kurallar konusunda bilgilendirir.

h) Uygulama öğretim elemanı, sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarını uygulama okuluna götürerek, okul yöneticileri, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmenleri ile tanıştırır. Uygulama okulu koordinatörü, öğretmen adaylarına okulu gezdirerek çeşitli birimlerini tanıtır.

ı) Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayları ile birlikte öğretmenlik uygulaması etkinlik planını hazırlar.

i) Öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin gözetim ve rehberliğinde öğretmenlik uygulamasının etkinlik planında belirtilen çalışmaları yerine getirir. Her etkinliğe ilişkin ayrıntılı bir çalışma raporu hazırlar.

j) Uygulama öğretim elemanı veya uygulama öğretmeni, izlediği derslerle ilgili gözlemlerini kaydeder. Gözlem sonuçlarını dersten sonra öğretmen adayı ile değerlendirir.

k) Uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayları ile birlikte, her hafta okulda yapılan uygulamalarla ilgili gelişmeleri tartışır ve değerlendirir.

l) Uygulamalar sonunda öğretmen adayı, etkinlik planı çerçevesinde yürüttüğü çalışmaları ve raporları içeren dosyayı tamamlar, uygulama öğretim elemanına teslim eder.

m) Öğretmen adaylarının başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Uygulama öğretim elemanı bu notları birleştirerek fakülte yönetimine teslim eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Madde 11- Uygulama çalışmalarının çeşitli nedenlerle bir okulda tamamlanamaması halinde eksik kalan kısmı, başka bir okulda tamamlattırılır.

Madde 12- Öğretmen adayı, fakültesinin bulunduğu il veya ilçede uygulama yapacağı bir okul veya program bulunmaması halinde, fakülte kurulunca denkliği kabul edilen yakın bir alanda uygulama yapar.

Madde 13- Öğretmen adayının öğrenim gördüğü ilde uygulamanın yapılacağı bir okul, program ve de yakın bir alanın belirlenememesi durumunda, öğretmenlik uygulaması, günlük ulaşımı mümkün olan il veya ilçede yapılır.

Madde 14- Denkliği kabul edilen bir alanın bulunmaması ya da doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumlar nedeniyle aynı veya yakın il-ilçede öğretmenlik uygulamasının tamamen veya kısmen yapılmaması halinde, öğretmen adayları aynı programı uygulayan bir başka fakültenin öğretmen adayları ile birlikte uygulama yaparlar. Öğretmen adayları, ilgili dönemin tüm derslerini uygulama yaptıkları fakültede tamamlar. Bunun için, fakültelerin bağlı oldukları üniversiteler arasında bir protokol yapılır. Öğretmen adaylarının barınma ihtiyaçları Millî Eğitim Bakanlığı ve mahallîn mülkî amirliklerince sağlanır.

Disiplin Kuralları

Madde 15- Öğretmen adayları; uygulama yaptıkları okullarda görevli öğretmenlerin uymakla yükümlü oldukları yasa, yönetmelik ve yönergeler ile okul yönetiminin koyduğu kurallara uymak zorundadırlar. Kurallara uymayanlar okul müdürü tarafından fakülte uygulama koordinatörüne bildirilir. Bu öğrencilere yüksek öğretim kurumları disiplin hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 16- Bu Yönerge, onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- Bu Yönerge hükümlerini, Millî Eğitim Bakanı yürütür.

(<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html>). İnternet adresinden alınmıştır.

EK-3**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARINA İLİŞKİN ESASLAR**

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK arasında imzalanan protokol gereği, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünce hazırlanan ‘Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim-Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik uygulamasına İlişkin Yönerge’ esaslarına göre, yönetici ve öğrencilerin uygulamada göz önünde bulunduracakları hususlar aşağıda belirtilmiştir:

1. Uygulama süresi bir yarıyıldır. Fakültekteki dersler kesilmeyecektir. Öğretmen adayları, bir yarıyıl boyunca haftada 6 saatten az olmamak şartıyla uygulama okullarındaki derslerine devam edeceklerdir. Öğrenciler uygulama öğretmenin haftalık ders programını inceleyecekler ve fakültekteki derslerinin günlerini ve saatlerini de hesaba katarak uygulama öğretmenin programına uyacaklardır. Önemli ders çakışmalarında Anabilim Dalı Uygulama Öğretim Elemanı ve okul Uygulama Koordinatörü işbirliği ile aday yeni bir uygulama öğretmene verilebilir. İşlerin takibi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinin ilgili Anabilim Dalından görevlendirilecek Anabilim Dalı Uygulama Öğretim Elemanı tarafından yapılacaktır.

2. Uygulama okuluna verilen öğrencilerin uygulama öğretmenlerine dağıtımları Uygulama Okul Koordinatörleri ve Uygulama Öğretim Elemanı tarafından birlikte yapılacaktır. Dağılımlar, aynı anda bir sınıfa en fazla iki adayın gireceği şekilde yapılmalıdır.

3. Öğretmen adayları uygulamanın başladığı tarihten itibaren bir hafta içinde en az 6 saat olarak belirledikleri uygulama programını fakülte tarafından görevlendirilen uygulama öğretim elemanlarına bildireceklerdir.

4. Öğretmen adayları uygulama süresince en az beş ders anlatacaklardır. Bu derslerin hepsi Uygulama Öğretmeni tarafından ve en az bir tanesi de Uygulama Öğretim elemanı tarafından gözlenecektir.

5. Her anlatılan ders için bir GÖZLEM FORMU ve bunların ortak değerlendirilmesiyle bir DEĞERLENDİRME FORMU I doldurulmalıdır.

6. Gözlem Formu:

a. Öğretmen adayına öğretmenlik uygulaması sırasında vereceği örnek derslere ilişkin dönüt vermek,

b. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanına Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme formunun doldurulmasına veri sağlamak amacıyla kullanılır.

7. Adayların iyi yetişmeleri için; Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanı tarafından gerekli tedbirler alınmalıdır.

8. Derslerin Gözlenmesi:

a. Her öğretmen adayı, gözlem formunu kullanarak imkanlar ölçüsünde sıkça gözlenmelidir. Öğretmen adayında gözlenebilen özellikler formda işaretlenmelidir.

b. Öğretmen adayları uygulama süresince en az beş ders anlatacaklardır. Bu derslerin hepsi uygulama öğretmeni tarafından ve en az bir tanesi de uygulama öğretim elemanı tarafından baştan sona gözlenmelidir. Uygulama Öğretim Elemanı ve Uygulama Öğretmeni tarafından izlenen her ders için bir gözlem formu düzenlenmelidir.

c. Gözlenen her ders için doldurulan formların bir kopyası öğretmen adayına mutlaka verilmelidir. Ayrıca gözlenen her ders, dersten sonra adayla birlikte değerlendirilmelidir. Böylece öğretmen adayı gelecekteki çalışmalarını bu formda belirtilen görüşlerden yararlanarak zayıf yönlerini öğretmenlik uygulaması bitmeden önce düzeltebilir ve öğretmenliğe daha nitelikli olarak başlama imkânı bulabilir.

d. Öğretmen adayının her bir yeterlik alanında yapmış olduğu çalışmalara ilişkin düşünceler gözlemci tarafından formun ilgili bölümüne yazılacaktır. Öğretmen adayına bu şekilde verilecek olan formdaki ilgili bölüme aday da kendi görüşlerini yazarak imzalayacak ve gözlemciye geri verecektir.

e. Gözlem formları öğretmen adayının gelişimini izlemek amacıyla dosyasına konmalıdır.

f. Bu ders gözlem formu herhangi bir alana özgü hazırlanmadığından bazı alanlara ilişkin özel yeterlilik ve davranışları gözlemeye elverişli olmayabilir. Bu

durumlarda gözlemi yapan kişi kendi kanısını formun açıklama ve yorumlar bölümünde ifade edebilir.

9. Gerek Uygulama Öğretim Elemanı ve gerekse Uygulama Öğretmeni adayların, öğretmenlik rolünü ilk defa üstlendiğini unutmamaları gerekir. Bu bakımdan hatalar hoşgörü ile karşılanmalı ve tenkitler yapıcı olmalıdır. Aynı zamanda adaylar cesaretlendirilerek ve teşvik edilerek öğretmenlik mesleği sevdirmelidir.

10. Öğretmen adayı, Öğretmenlik Uygulaması için bir dosya tutacaktır. Bir dönemlik çalışma programı, doldurulan formlar, anlatılan dersler ile ilgili planlar vb. gibi uygulama ile ilgili bütün evraklar bu dosyada toplanmalı ve dosya kolayca güncelleştirilecek şekilde düzenlenmelidir.

11. Devamsızlığı görülen veya denetimler sırasında onaylattıkları programa uygun saatlerde derslerde bulunmayan adaylar için yönetmeliğin devam ile ilgili maddeleri uygulanacaktır.

12. Adayın devam durumu yoklama fişine eklenecektir. %20 den fazla devamsız olan öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasından tekrara kalmış sayılır.

13. Ders verecek adaylar derslere önceden hazırladıkları bir planla girecekler bu plan fakülteadaki uygulama öğretim elemanı tarafından incelenerek imzalanacaktır. Bu planlar Öğretmenlik Uygulama dosyasına konulacaktır.

14. Fakültemizce görevlendirilen uygulama öğretim elemanları ve yöneticiler gerektiğinde uygulama okulu ve kurumlarına giderek adayları denetleyecekler ve yetkililer ile işbirliği yaparak öğrencilerin eksiklerini gidermeye çalışacaklardır.

15. Adaylara ders dışındaki boş zamanlarında uygulama okulu yöneticileri tarafından idari bilgiler verilecektir.

16. 10–12 adaydan oluşan bir grup için uygulama öğretmenlerine haftada 6 saat ücret tahakkuk ettirilecektir. 10–12 kişilik grubun birden fazla uygulama öğretmenine verilmesi durumunda tahakkuk ücret sadece bir uygulama öğretmeni üzerinde gösterilecektir.

17. Okul Uygulamalarının Değerlendirilmesi

a. Okul uygulamalarının değerlendirilmesinde ‘Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu II’ kullanılacaktır.

b. Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanı tarafından gözlenen dersler ile ilgili olarak öğrenci dosyasında toplanan Ders Gözlem Formları esas alınarak her öğrenci için bir tane ‘S.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu I’ formu doldurulur. Bu form uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı tarafından birlikte doldurulacaktır. Bu formda tam not 70 olacaktır. Elde edilen puan ‘S.Ü. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu II deki Derslerin Gözlenmesi’ kısmına yazılmalıdır. Ayrıca uygulama öğretmenince aday öğretmenlere ait diğer yeterliliklerin değerlendirilmesi forma not olarak yazılmalıdır.

18. Öğrencilerin uygulamada başarılı olabilmeleri için Eğitim Fakültesi öğrencileri 100 puan üzerinden en az 60 puan almaları ve tezsiz yüksek lisans öğrencileri ise 100 puan üzerinden en az 70 puan almaları gerekmektedir.

19. Uygulamanın tamamlanmasından sonra öğretmen adayları ile ilgili devam takip çizelgesi, değerlendirme formu I, Gözlem Formu ve S.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu II, GİZLİ olarak uygulama okul müdürlüğü tarafından en kısa sürede (on gün içinde) dekanlığa gönderilecektir.

20. Uygulama Öğretim Elemanları S.Ü. Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu II de kendilerine ait yerlere notlarını verecek ve uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanının verdiği notların aritmetik ortalaması her öğrencinin Öğretmenlik Uygulaması yıl notu olacaktır. Öğretmenlik Uygulaması dersi için ayrıca vize notu verilmeyecektir.

EK-4

GÖRÜŞME FORMU

- 1-** Uygulama öğretmeninin yapmış olduğu rehberlik hizmetleri ile ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
- 2-** Uygulama yaptığınız sınıftaki öğrencilerin ders etkinlikleri ile ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
 - a.** Öğrencilerin öğrendiklerini unutmaları açısından
 - b.** Öğrenci seviyesine inebilme açısından
 - c.** Öğrencilerin sınıfa alışmaları ve davranışları açısından
 - d.** Araç-gereç kullanımı açısından
- 3-** Uygulama öğretmeni ile karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
 - a.** İletişim açısından
 - b.** Devamsızlık açısından
 - c.** Plan hazırlama açısından
- 4-** Uygulama Okulu ile ilgili karşılaştığınız güçlükler nelerdir?
 - a.** Materyal açısından
 - b.** Okulun fiziki durumu açısından
 - c.** Ulaşım açısından